

Toimintakertomus 2014

Hyväksytty kevätkokouksessa 21.3.2015

1. Johdanto.....	2
2. Yhteiskunnallinen vaikuttamistyö	2
Äitiyslaki	4
Kaikkein perheiden Suomi -hanke	5
Lausunnot	5
Tiedotteet ja kannanotot	5
Edustukset	6
3. Yhteistyöverkostot.....	6
4. Kansainvälinen toiminta	7
5. Koulutustoiminta	8
Koulutushanke	8
Koulutukset 2014.....	9
6. Tutkimustoiminta.....	9
7. Neuvontatoiminta	10
8. Vertais- ja tukitoiminta.....	11
Jäsenet ja muut perheet	11
Paikallinen toiminta	11
Leiritoiminta.....	17
Parisuhdetoiminta ja Sateenkaariparit-hanke 2014–2016.....	18
Sateenkaariperheiden perhevalmennus	19
Perheikka.fi – vertaistoimintaa netissä	20
9. Hallinto ja tukipalvelut	21
Viestintä	22
Toimitilat.....	22
Henkilöstö	23
Talous	23

Liite 1: Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintakertomus

Liite 2: Lista koulutuksista

1. Johdanto

Sateenkaariperheet ry on lastensuojelu- ja perhejärjestö, joka tekee

- Ihmisoikeustyötä
- Perhepolitiikan kehittämistyötä
- Lapsi-, perhe- ja nuorisotyötä
- Sosiaali-, terveys- ja koulutuspalveluiden kehittämistyötä
- Moninaisuuskasvatustyötä

Sateenkaariperheet ry kuuluu jäsenenä Lastensuojelun Keskusliittoon, Setaan, Ilgaan (International lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex association), sateenkaariperheiden eurooppalaisen kattojärjestöön Nelfaan, Transgender-Europeen, Parisuhdekeskus Kataja ry:hyn ja Sosteen.

Sateenkaariperheet ry:n toimintavuosi 2014 oli yhdistyksen seitsemästoista. Yhdistyksen toimintaa järjestettiin eri puolilla Suomea. Yhdistyksen tarkoituksena on sääntöjensä mukaan toimia Suomen sateenkaariperheiden lasten ja vanhempien ja perhettä suunnittelevien sekä vanhemmuudesta, huoltajuudesta ja kasvattajuudesta kiinnostuneiden ihmisten kontaktifoorumina, tukiryhmänä, oikeuksien puolustajana, tiedonvälittäjänä ja edunvalvojana.

310 Vuoden alussa käynnistettiin Sateenkaariparit-hanke yhteistyössä Kataja ry:n kanssa ja elokuussa käynnistettiin Sateenkaariperheiden lasten hyvinvointikartoitus -hanke, johon palkattiin kokoaikainen tutkija.

Vaikuttamistyötä leimasi Suomen hallituksen kyvyttömyys viedä HLBTI-hankkeita loppuun saakka. Vuoden aikana valmisteltiin kiireisesti esimerkiksi äitiyslakia, translakia ja lakia lapsen hoidon tuista. Kaikki nämä esitykset jäivät lopulta hallitukselta tekemättä. Sen sijaan kansalaisaloite tasa-arvoisesta avioliittolaista, jota yhdistys on ollut mukana edistämässä, saavutti maalinsa loppuvuodesta ja tulee voimaan maaliskuussa 2017.

2. Yhteiskunnallinen vaikuttamistyö

Yhdistyksen kevätkokous vahvisti yhdistyksen uudet perhepoliittiset tavoitteet 2014–2019 vuoden 2015 eduskuntavaaleja silmällä pitäen. Hallitus vahvisti tämän jälkeen yhdistyksen hallitusohjelmataavoitteet 2015. Perhepoliittiset tavoitteet koostuvat 11 tavoitealueesta. Ensimmäistä kertaa tavoitteille asetettiin myös painopisteet seuraavalla vaalikaudelle. Toiseksi painopistealueeksi otettiin useamman kuin kahden vanhemman perheet ja toiseksi miehet ja miesten perheellistymismahdollisuudet. Uudeksi tavoitteeksi nostettiin esimerkiksi yhdenvertaisen sijaissynnytyslain säätäminen Suomeen. Tavoitteen edistämiseksi järjestettiin sijaissynnytystä koskeva puolen päivän seminaari yhdessä Simpukan, Setan ja Kohtuuttomat ry:n kanssa.

Vuoden 2014 merkittävin yhdistyksen vaikuttamistyön ponnistus oli äitiyslain säätäminen, joka lopulta jäi Suomen hallitukselta tekemättä (ks erillinen alaluku). Saman kohtalon koki translain uudistaminen, jonka vanhemmuutta koskeviin esityksiin yhdistys vaikutti pitkin matkaa. Kyseiset pykälät liittyivät kiinteästi isyyslain ja äitiyslain säätämiseen. Hallituksen rakennepaketti sisälsi

päätöksen kotihoidontuen jakamisesta vanhempien kesken, joka virkamiesvalmistelussa osoittautui äärimmäisen hankalasti säädettäväksi. Yhdistys oli valmistelun aikana muutamaan kertaan kuultavana ja lausui asiasta kolmeen kertaan. Esitys uhkasi heikentää lähes kaikkien moninaisten perheiden oikeuksia. Tämäkin esitys jäi onneksi lopulta hallitukselta antamatta.

Hallitusohjelman kirjaus monimuotoisten perheiden perhevapaiden yhdenvertaistamisesta ei edennyt hallituskauden aikana lukuisista vaikuttamistyön interventioista huolimatta. Vuoden 2014 aikana yhdistys oli mukana pohtimassa kirjallisia kysymyksiä, jotka kansanedustaja Jani Toivola esitti ministerille. Toiminnanjohtaja Juha Jämsä ja Toivola kirjoittivat asiasta mielipidekirjoituksen Helsingin Sanomiin. Monimuotoiset perheet -verkosto kirjelmöi asiasta ministeriöön. Lopulta kesäkuussa ministeri lupasi toiminnanjohtajalle perustaa asiaa käsittelevän työryhmän. Tämän jälkeen ministeri vaihtui, mutta uusi ministeri suhtautui asiaan myös myönteisesti. Lopulta kolmikantainen työryhmä nimettiin tammikuussa 2015. Toiminnanjohtaja toimii työryhmän jäsenenä.

Syyskuussa STM antoi pitkään valmistellun kiireettömän hoidon suosituksen koskien hedelmöityshoitoja. Uudistuksen tavoitteena oli lopettaa HIV-positiivisten ja sateenkaariperheiden syrjintä julkisissa hedelmöityshoidoissa. Yhdistys oli lausunut ja ollut kuultavana laajasti edellisen vuoden aikana. Julkaistut suositukset olivat ympäröityinä pettymys. Syksyn aikana kävikin ilmi, että niillä ei pystytty pureutumaan niille asetettuun tavoitteeseen: että sateenkaariperheetkin voisivat saada hedelmöityshoitoja julkisilta klinikoilta, jotka tällä hetkellä kieltäytyvät kokonaan antamasta hoitoja sateenkaariperheille. Yhdistyksen ajaman tiiviin keskustelun jälkeen ministeri päätti lähettää vuoden lopussa klinikoille paimenkirjeen ja pyynnön selvittää miten he aikovat varmistaa, että uuden suosituksen tavoitteet saavutetaan. Myös Kelan yksityisiä hedelmöityshoitoja koskevat päätökset, joita yhdistys on vuosia pitänyt syrjivinä, saatiin uudestaan keskustelun alle Kelan kanssa tämän ansiosta. Uuden yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa pohdittiin mahdollisuuksia edistää syrjimättömyyttä myös yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston avulla, kun uusi yhdenvertaisuuslaki astuu voimaan 1.1.2015.

Kansalaisaloite tasa-arvoisesta avioliittolaista, jonka yksi vireille panija oli yhdistyksen toiminnanjohtaja, oli pettymysten vuoden valopilkku, joka eteni Suomen kyvyttömästä hallituksesta huolimatta. Keväällä lakia käsiteltiin lakivaliokunnassa, jossa yhdistyksen oli kuultavana. Valiokunta pitkitti tietoisesti käsittelyä kuulemalla ennen kuulumattoman suuren määrän asiantuntijoita ja esitti lopulta aloitteen hylkäämistä. Valiokunnan vähemmistön vasta-esitys sen sijaan voitti lopullisen äänestyksen historiallisena päivänä 12.12.2014. Ensimmäisen äänestyksen alla yhdistys järjesti yhdessä Setan ja HeSetan kanssa rakkaudenosoitus avioliittolaille Kansalaistorilla. Tapahtumaan osallistui noin 5 000 ihmistä. Laki tulee voimaan maaliskuussa 2017, kun uusi hallitus on valmistellut tarpeelliset liitelakien muutokset.

Toinen vuoden 2014 ilon aihe oli yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistus seitsemän vuoden valmistelun jälkeen. Yhdistystä kuultiin, kun lakia käsiteltiin eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa.

Tapaamisoikeuksien laajentaminen sosiaalisille vanhemmille on yksi yhdistyksen kärkitavoitteista, ja kuuluu uusien perhepoliittisten tavoitteiden painopisteisiin. Tavoitetta ajetaan yhteistyössä laajan verkoston kanssa. Laaja verkosto on kerätty yhdistyksen ja Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen aloitteesta. Syyskaudella järjestetyssä järjestöjen ja virkamiesten yhteistyöpalaverissa kerättiin

listaa lain uudistustarpeista. Keskustelun pohjalta valmisteltiin verkoston yhteinen julkilausuma, joka julkaistiin koko päivän seminaarissa vuoden 2015 alussa. Tavoitteena on saada huolto- ja tapaamislain kokonaisuudistus seuraavaan hallitusohjelmaan.

Yhdistys nimitettiin jatkokaudelle Kelan perhe-etuuksien asiakasraatiin. Raadin kautta käytiin toimintavuoden aikana keskustelua myös Kelan hedelmöityshoitokorvauksista. Edustus uudessa adoptiolautakunnassa on osoittautunut hyödylliseksi. Perheen sisäisten adoptioiden kehittämisen lisäksi avioliittolain säätämisen myötä nousee esille valmiudet vastaanottaa mies- ja naispareja adoptio-neuvontaan vieraslapsiadoptiossa. Toimintavuoden aikana oltiin mukana myös adoptioalan yhteistyöverkoston prosessissa, joka valmistelee esitystä kansallisen adoptio-ohjelman luomisesta.

Uusi tärkeä vaikuttamistyön kanava avautui kesällä, kun yhdistys ja Seta tapasivat uutta lapsiasiavaltuutettua. Tapaamisessa sovittiin, että valtuutettu kutsuu sekä yhdistyksen että Setan edustajan lapsiasiain neuvottelukunnan jäseniksi. Tämän lisäksi sovittiin, että valtuutettu perustaa neuvottelukunnan alla toimivan HLBTI ja lapset -työryhmän, jonka puheenjohtajana toimii yhdistyksen toiminnanjohtaja. Työryhmän toimikausi on 2015–2019 ja se tukee lapsiasiavaltuutetun toimiston työtä HLBTI-lasten ja sateenkaariperheiden lasten osalta.

Perhepalveluiden kehittämiseen panostettiin adoptiolautakunnan lisäksi erityisesti koulutustoiminnassa, jota käsittelee oma toimintakertomuksen lukunsa, sekä Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen kautta.

Yhdistys osallistui myös aktiivisesti kansainväliseen vaikuttamistyöhön yhdessä muiden eurooppalaisten sateenkaariperhejärjestöjen, Nelfan, Ilga-Euroopan ja kansainvälisen sateenkaariperhepäivän koordinaatioryhmän kanssa.

Äitiyslaki

Yhdistys antoi tammikuussa lausunnon työryhmämietinnöstä isyyslain kokonaisuudistamisesta. Oikeusministeri lupasi pohtia lausuntokierroksen jälkeen, otetaanko naisparin vanhemmuutta koskevat pykälät mukaan lain uudistukseen. Loppukeväältä hallituksesta kuului viestejä, että naispareja koskevat pykälät oltaisiin jättämässä pois. Yhdistys järjesti kesäkuun alussa mielenilmauksen oikeusministeriön edessä ja antoi lausunnon yhdessä suurten perhejärjestöjen kanssa naisparien lasten puolesta. Hallitus päätyi lopulta antamaan juhannuksen alla esityksen isyyslaista ilman äitiyttä koskevia pykäläitä, mutta päätti samalla, että äitiyttä koskevat pykälät valmistellaan syksyn aikana niin, että niitä koskeva esitys voidaan antaa vuoden loppuun mennessä.

Ministeri nimitti pienen työryhmän valmistelemaan esitystä. Yhdistyksen toiminnanjohtaja toimi työryhmän jäsenenä. Työryhmä onnistui ennätysajassa (reilu 2kk) valmistelemaan hallituksen esityksen muotoon kirjoitetun esityksen äitiyslaiksi, joka olisi mahdollistanut äitiyden tunnustamisen hedelmöityshoitoja saaneille naispareille sekä selventänyt eritä muita äitiyteen liittyviä kansainvälisoikeudellisia kysymyksiä. Lausuntokierroksen ja muokkausten jälkeen esitys oli vuodenvaihteessa täysin valmis annettavaksi eduskunnalle, mutta hallitus päätti lopulta jättää sen antamatta Kristillisdemokraattien vastustuksen takia. Vuodenvaihteen tienoilla yhdistys pyrki vaikuttamaan asian etenemiseen monin tavoin, esim. kannanotolla ihmisoikeusjärjestöjen kanssa.

Kaikkein perheiden Suomi -hanke

Kaikkien Perheiden Suomi on vuosina 2013- 2016 toimiva vaikuttamistyön hanke, jonka takana on Monimuotoiset perheet -verkosto ja sen kymmenen jäsenjärjestöä. Sateenkaariperheet ry hallinnoi hanketta verkoston puolesta. Useat verkoston perhepoliittisista tavoitteista edistävät suoraan tai välillisesti yhdistyksen perhepoliittisia tavoitteita. Äitiyslain säätäminen on yksi verkoston itselleen ottama tavoite, jota hanke voi aktiivisesti edistää.

Raha-automaattiyhdistyksen tuella toteutuva Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden aikana työ monimuotoisten perheiden näkökulman esiin tuomisessa sekä perhepolitiikassa että lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on alkanut kantaa hedelmää. Hankkeen toimintakertomus 2014 löytyy kokonaisuudessaan tämän toimintakertomuksen liitteenä.

Lausunnot

- laista lapsen hoidon tuista STM:lle 11.12.2014
- äitiyslakimietinnöstä OM:lle 27.11.2014
- isyyslaista lakivaliokunnalle 30.9.2014
- translain uudistamisesta STM:lle 12.9.2014
- laista lasten hoidon tuista STM:n työryhmälle 27.5.2014
- yhdenvertaisuuslaista työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle 28.4.2014
- avioliittolaista lakivaliokunnalle 3.4.2014
- isyyslakityöryhmän mietinnöstä OM:lle 15.1.2014

Yhdessä Monimuotoiset perheet -verkoston kanssa annetut lausunnot:

- lapsiasiavaltuutetun vuosikirjaan 15.12.2014
- laista lastenhoidon tuista 4.11.2014
- Hallituksen esityksestä isyyslain muuttamiseksi 1.10.2014
- hallituksen esityksestä sosiaalihuoltolaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 17.6.2014
- varhaiskasvatuslain uudistamisesta 17.4.2014
- mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa pohtivan työryhmän väliraportista 4.3.2014
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi yleisestä asumistuesta 24.1.2014
- isyyslainsäädännön uudistamista koskevasta työryhmämietinnöstä 15.1.2014

Tiedotteet ja kannanotot

- Äitiyslaki säädettävä tällä hallituskaudella 12.12.2014
- Ihmisoikeusjärjestöt huolissaan hallituksen vitkuttelusta translain suhteen 4.12.2014
- Työryhmä esittää naisparille mahdollisuutta tunnustaa äitiys 13.11.2014
- Sateenkaariperheiden syrjintä hedelmöityshoidoissa on loputtava 14.10.2014
- HLBTI-oikeudet etenevät nihkeästi Pride-viikollakin 25.6.2014
- Sateenkaariperheiden lasten oikeusturvasta huolehdittava 2.6.2014
- Tiedote jäsenille: mielenosoitus isyyslaista 20.5.2014
- Avoin kirje pääministerille isyyslaista ja sitä koskeva tiedote 20.5.2014
- Suomi oppoa sateenkaari-indeksillä 13.5.2014
- Sateenkaariperheiden uusi tavoiteohjelma - miehet, apilaperheet ja sijaissynnytys 22.3.2014
- Järjestöt vaativat sukupuolitietoisuutta osaksi varhaiskasvatuslakia 21.3.2014

- Sijaissynnytystilaisuudessa vilkasta keskustelua yhdenvertaisuudesta ja lapsen edusta 12.3.2014
- Sateenkaariperheet kansanedustajille: Muistakaa lapset torstain keskustelussa 18.2.2014

Edustukset

- Toiminnanjohtaja toimi adoptiolautakunnan täysistunnon jäsenenä (varajäsen Anna Moring)
- Toiminnanjohtaja toimi OM:n äitiyslakityöryhmän jäsenenä (varajäsen Anna Moring)
- Toiminnanjohtaja toimi Lapsiasiain neuvottelukunnan jäsenenä
- Toiminnanjohtaja toimi Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan miesjaoston jäsenenä (varajäsen Marita Karvinen)
- Toiminnanjohtaja toimi Lastensuojelun Keskusliiton hallituksen varajäsenenä
- Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana Monimuotoiset perheet -verkostossa ja Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen johtoryhmässä
- Toiminnanjohtaja toimi yhdistyksen edustajana IFED-verkostossa (kansainvälinen sateenkaariperhepäivä)
- Puheenjohtaja toimi Setan kv-työryhmän jäsenenä
- Toiminnanjohtaja ja hallituksen jäsen Iina Särkkä toimivat yhdistyksen edustajina Ilga-Europen vuosikokouksessa Riikassa
- Projektipäällikkö toimi yhdistyksen edustajana Perhejärjestöjen yhteistyöfoorumissa
- Projektipäällikkö toimi yhdistyksen edustajana Kuluttajaparlamentissa
- Järjestösihteeri toimi yhdistyksen edustajana Väestöliiton Perhenetti-hankkeen koordinaatioryhmässä
- Hallituksen jäsenet Iina Särkkä ja Sari Kempainen toimivat Nelfan hallituksen jäseninä ja yhdistyksen edustajina Nelfan vuosikokouksessa Maastrichtissa

3. Yhteistyöverkostot

Strateginen verkostoituminen on yhdistyksen vaikuttamistoiminnan kulmakiviä. Toimintavuoden aikana käynnistettiin runsaasti uusia yhteistyöverkostoja ja kehitettiin olemassa olevia.

- Perhehoitohankkeen suunnittelemiseksi kerättiin laaja verkosto perhehoidon alalla toimivia järjestöjä ja kuntia.
- Lapsiasiavaltuutetun kanssa yhteistyö laajeni huomattavasti kesällä pidetyn yhteistyöpalaverin jälkeen. Valtuutettu kutsui yhdistyksen edustajan lapsiasiain neuvottelukuntaan ja nimitti toiminnanjohtajan neuvottelukunnan alaisen HLBTI ja lapset -työryhmän puheenjohtajaksi.
- Yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa suunniteltiin syksyn aikana, miten yhteistyötä tehdään vuoden 2015 alusta kun seksuaalinen suuntautuminen tulee uuden lain myötä valtuutetun toimialaan.
- Ihmisoikeusjärjestöjen kanssa tehtiin aiempia vuosia tiiviimpää vaikuttamisyhteistyötä, ennen kaikkea uuden yhdenvertaisuuslain, translain ja äitiyslain osalta.
- Äitiyslain osalta tehtiin menestyksellistä vaikuttamisyhteistyötä myös isojen perhejärjestöjen MLL, LSKL, Pelastakaa Lapset ja Väestöliitto kanssa.

- Tutkimushankkeen käynnistymisen myötä aktiivista tutkimusyhteistyötä on tehty THL:n, Väestötutkimuslaitoksen, Tampereen yliopiston, MLL:n ja Lastensuojelun Keskusliiton kanssa.
- Sateenkaariparit-hankkeen käynnistymisen myötä ennestäänkin tiivis yhteistyö Parisuhdekeskus Kataja ry:n kanssa on syventynyt ja laajentunut. Yhdistys on hankkeen pääkumppani. Yhteistyössä on suunniteltu myös jatkohanketta, joka tulisi Sateenkaariperheet ry:n hallinnoitavaksi. Hankkeen kumppaneina toimii myös laaja verkosto parisuhdealan asiantuntijaorganisaatioita.
- *Monimuotoiset perheet* -verkosto on kymmenen perhejärjestön verkosto, joka käynnisti yhteisen vaikuttamistyön hankkeen vuonna 2013. Hankkeen myötä yhteistyö vaikuttamistoiminnassa on syventynyt ja tukee yhdistyksen omaa vaikuttamistyötä erinomaisella tavalla. Vaikuttamistyön lisäksi yhteistyötä tehdään verkostossa koko ajan laajemmalla näkökulmalla. Vuoden 2014 aikana käynnistettiin eri työntekijäryhmien välistä yhteistyötä järjestöjen kesken.
- Seta ry on yhdistyksen kattojärjestö ja vaikuttamistyön kumppanina kaikista merkittävien. Sateenkaariperheet ry:n työ niveltyy Setan toimintaan hyvin saumattomasti. Vuoden 2014 aikana käynnistettiin selvitystyö yhteisistä toimitiloista tulevaisuudessa. Suunnitteilla oleva Perhesuhdekeskus-hanke on suunniteltu tiiviissä yhteistyössä Setan ja Setan jäsenjärjestöjen kanssa.
- *Väestöliiton* kanssa yhteistyössä jatkettiin Perhenetti -hanketta, joka on julkaissut perheaikaa.fi -palvelun. Väestöliiton kanssa yhteistyössä käynnistettiin syksyllä myös yhdistyksen tutkimushanke.
- Yhteistyö Lastensuojelun Keskusliiton kanssa syveni toimintavuoden aikana, koska toiminnanjohtaja aloitti keskusliiton hallituksen varajäsenenä. Keskusliitto ryhtyi myös yhdistyksen tutkimushankkeen kumppaniksi.
- Helsingin kaupungin perhepalveluiden kanssa pidettiin laajan rintaman yhteistyökokous syksyllä ja sen perusteella yhteistyötä hiottiin ja kehitettiin useiden eri kaupungin yksikköjen kanssa. Turun kaupunki alkoi vuoden 2014 aikana maksaa avustusta yhdistyksen Turun toiminnoille. Tampere on myöntänyt avustusta jo vuodesta 2013.
- Koulutushanke teki vuoden aikana yhteistyötä mm. Oululaisen Hyvän Mielen Talon kanssa sekä Jyväskylän, Satakunnan ja Pirkanmaan Seta ry:n kanssa.

Muita tärkeitä yhteistyökumppaneita, joiden kanssa on toimittu aktiivisesti vuoden 2014 aikana, ovat ainakin Ensi- ja turvakotien liitto, Tahdon2013-kampanja, Trasek ry, Regnbågsankan ja joukko Setan paikallisjärjestöjä.

4. Kansainvälinen toiminta

Vuoden 2014 aikana yhdistys toimi aktiivisesti Euroopan sateenkaariperheyhdistysten kattojärjestössä Nelfassa (Network of European LGBT Families Associations), jota on ollut mukana perustamassa. Yhdistyksen hallituksen jäsenet Iina Särkkä ja Sari Kemppinen toimivat Nelfan hallituksen jäseninä. Muita kansainvälisen vaikuttamistyön tärkeitä kumppaneita ovat Transgender Europe, Ilga ja sen eurooppalainen järjestö Ilga-Eurooppa. Yhdistyksen kv-aktivistit toimivat myös Setan kv-työryhmässä, joka kiinnitti huomiota erityisesti Venäjän ihmisoikeustilanteeseen.

Yhdistys osallistui Nelfan vuosikokoukseen Maastrichtissa, Ilga-Euroopan konferenssiin Riikassa ja Ilgan konferenssiin Mexico Cityssä, järjestäen kussakin perheteemaisia työpajoja. Marraskuussa 2014 yhdistys osallistui moskovalaisen sateenkaariperhejärjestön seminaariin, jonka seurauksena yhdistyksen ja Nelfan Venäjä-yhteistyö käynnistyi uudella tasolla. Yhdistyksen aktiivi osallistui eurooppalaisen Rights on the Move -hankkeen kouluttajakoulutukseen ja järjesti Suomessa koulutuksen sateenkaariperheistä ja Euroopan ihmisoikeusinstituutioista.

Vuonna 2014 saatettiin loppuun Euroopan komission Grundtvig-ohjelman rahoittama viiden eurooppalaisen sateenkaariperhejärjestön yhteistyöhanke Being an LGBT Parent as an Experience of Democracy and Active Citizenship. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa mukana olevia järjestöjä toimimaan eurooppalaisella tasolla sateenkaariperheiden hyväksi. Vuonna 2014 järjestettiin kaksi hanketapaamista: Portugalissa ja Italiassa. Molempiin tapaamisiin osallistui neljä suomalaista sateenkaariperheaktiivia. Hanke tuotti useita materiaaleja, jotka on julkaistu internetissä.

Nelfa ja sen sisarjärjestöt muilla mantereilla järjestivät kolmatta kertaa Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän 4.5.2014. Yhdistyksen toiminnanjohtaja toimii päivän koordinaatioryhmässä. Yhdistys järjesti päivän tapahtumat Helsingissä ja Turussa. Helsingissä 22 ihmistä kokoontui sateesta huolimatta Korkeasaaren eläintarhaan. Turussa järjestettiin koko perheen juhla.

5. Koulutustoiminta

Koulutustoiminta tähtää sateenkaariperheiden hyvinvointiin ja erityiskysymyksiin liittyvän asiantuntijuuden lisäämiseen niin ammattilaisten keskuudessa kuin yhdistyksen sisälläkin. Lisäksi koulutustoiminta vaikuttaa yhteiskunnallisiin keskusteluihin lisäämällä sateenkaariperheitä koskevaa tietoa kaikilla yhteiskunnan alueilla. Sisäinen koulutus pyrkii myös lisäämään yhdistyksen toimihenkilöiden ja vapaaehtoisten valmiuksia monimuotoiseen vaikuttamis-, kehittämis- ja vertaistyöhön.

Asiantuntijuutta pidettiin yllä ja kehitettiin verkostoitumalla, seuraamalla perhetutkimusta ja -politiikkaa ja kysymällä yhdistyksen toimintaan osallistuvien perheiden näkemyksiä ja kokemuksia, keräämällä tietoja paikallistapaamisista ja leireiltä, kirjaamalla yhteydenottopyyntöjen aiheet, ohjaamalla opinnäytetöitä ja järjestämällä seminaareja ja muita tapahtumia. Syksyllä aloitettiin lasten hyvinvointia koskevan asiantuntijuuden kasvattaminen käynnistämällä tutkimushanke, jota kuvataan luvussa tutkimustoiminta.

Koulutushanke

Vuonna 2012 alkaneen hankkeen puitteissa tarjottiin lapsiperheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille täydennyskoulutusta sateenkaariperheiden erityiskysymyksistä.

Sateenkaariperheiden lasten ja vanhemmuuden haavoittuvuudet ammattilaisten tietoisuuteen -hankkeen rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman rahoista. Hanke sai jatkorahoituksen toukokuun 2015 loppuun asti. Hankkeesta vastaa koulutussuunnittelija Tia Forsström.

Koulutukset 2014

Yhdistyksen työntekijät ja vapaaehtoiset asiantuntijat kouluttivat itsenäisesti ja vierailivat lukuisissa muiden järjestämässä koulutustilaisuuksissa puhumassa perheiden moninaisuuden kohtaamisesta ja sateenkaariperheiden tarpeista. Kouluttamisesta vastasivat koulutussuunnittelijan lisäksi toiminnanjohtaja, järjestösihteeri, puheenjohtaja, hallituksen jäsenet sekä yhdistyksen vapaaehtoiset kouluttajat ja kokemuskouluttajat.

Sateenkaariperheet ry toteutti vuoden aikana yhteensä 53 koulutusta. Näistä ammatillisia täydennyskoulutuksia oli 32. Eniten koulutettiin kuntien ja seurakuntien perhepalveluiden työntekijöitä. Loput 21 koulutusta olivat sisäistä koulutusta tai kohderyhmäkoulutuksia. Kertomuksen liitteenä lista kaikista koulutustilaisuuksista.

Yhdistys koulutti vuonna 2014 ammattilaisia erityisesti Oulussa ja Tampereella (molemmissa neljä koulutusta) sekä Turussa (kolme erillistä koulutusta). Kaikista yhdistyksen koulutuksista kolme oli valtakunnallisia. Lisäksi yhdistys osallistui vuoden aikana valtakunnallisille Kätilöpäiville, Varhaiskasvatuspäiville, Neuvolapäiville, Perheterapiakongressiin sekä Parisuhdepäiville ja Mieli2014-päiville. Ammatilliset täydennyskoulutukset tavoittivat vuoden aikana yhteensä 1173 työssään sateenkaariperheitä kohtaavaa ammattilaista. Koulutusta toteutettiin 104 oppitunnin verran.

Yhdistyksen sisäisenä, jäsenille, kohderyhmälle ja aktiiveille suunnattuna koulutuksena järjestettiin esimerkiksi perhevalmennusta (sekä kahtena iltakurssina että viikonloppukurssina), parisuhdevertaisohjaajien koulutusta, koulutusta kiintymyssuhteista ja lasten hyvinvoinnista, sateenkaariperheisiin liittyvästä juridiikasta Euroopassa, apilaperheiden perustamiseen liittyvistä asioista sekä transihmisistä perheessä. Kohderyhmä- ja sisäiset koulutukset tavoittivat 312 henkilöä. Koulutusta toteutettiin 150 oppitunnin verran.

Perheaikaa.fi -palvelussa toteutetut kuusi nettiluentoja tavoittivat lisäksi suuren joukon kohderyhmään kuuluvia perheitä. Luentoja on katsottu yhteensä huikeat 14 027 kertaa.

6. Tutkimustoiminta

Sateenkaariperheiden lasten hyvinvointi 2014–2016 -tutkimushankkeessa aloitti 18.8.2014 tutkija Kia Aarnio. Tutkimusta ryhdyttiin suunnittelemaan yhteistyökumppaneiden muodostaman ohjausryhmän kanssa (Väestöliitto, THL, MLL, LSKL, Tampereen yliopiston Terveystieteiden yksikkö, hoitotiede). Syksyn aikana käytiin läpi aiheeseen liittyvää kansainvälistä kirjallisuutta ja suomalaisia ja ruotsalaisia opinnäytetöitä, joiden pohjalta julkaistiin kirjallisuuskatsaus Väestöliiton Työpaperit-sarjassa. Julkaisun yhteydessä järjestettiin kahden tunnin seminaari yleisökeskusteluineen. Hankkeen rahoittaa OKM.

Julkaisun viite: Aarnio, K. (2014). Sateenkaariperheiden lasten vahvuudet ja haavoittuvuudet. Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksen työpaperi, 6.

Koulutushankkeen lisäksi yhdistys tukee sateenkaariperheitä koskevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa neuvomalla opinnäytetyöntekijöitä, konsultoimalla tutkimushankkeita, listaamalla nettisivuilla tutkimustarpeita ja etsimällä vapaaehtoisia tutkimukseen osallistujia.

Vuoden 2014 aikana yhdistys neuvoi 73 kertaa opinnäytetyön tekijöitä. Opiskelijat perehtyvät sateenkaariperheteemoihin ja toimivat omissa opiskeluryhmissään sateenkaariperhetietouden asiantuntijoina ja kouluttajina. Valtaosa neuvottavista oli valmistumassa sosionomiksi.

7. Neuvontatoiminta

Lainsäädännössä on viime vuosina tapahtunut monia edistysaskeleita, joiden myötä perheet ovat saaneet pääsyn ennen tavoittamattomissa oleviin etuuksiin ja juridisiin suhteisiin. Uuden lainsäädännön soveltaminen käytäntöön on kuitenkin osoittautunut monessa tilanteessa hyvin hankalaksi. Soveltamisongelmiin liittyviä kyselyitä vastaanotetaan yhdistyksessä koko ajan enemmän. Neuvoa hakevat perheiden lisäksi opiskelijat, ammattilaiset ja toimittajat.

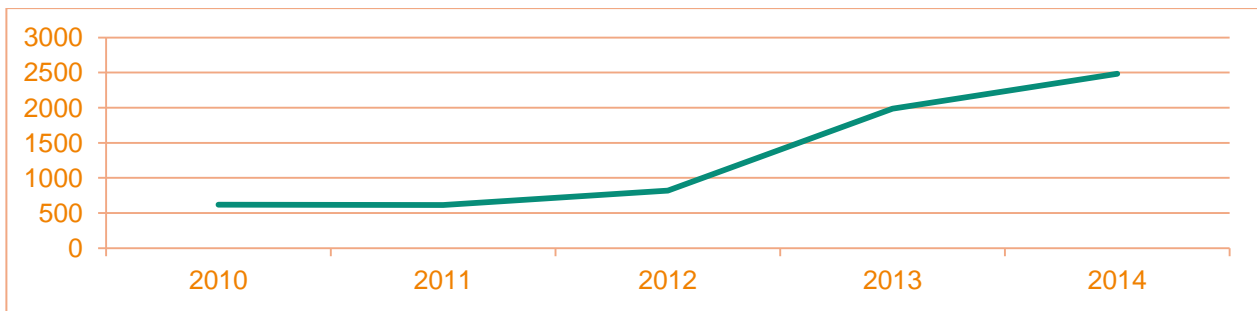
Yhdistyksen neuvontatyötä tehdään useissa eri yhteyksissä ja eri toimijoiden toimesta. Paikallistiimien aktiivit ja ryhmienvetäjät antavat neuvontaa paikallistasolla. Yhdistyksen työntekijät, puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet antavat neuvontaa valtakunnallisemmalla tasolla, ja esimerkiksi perhevalmennusten, leirien ja pride-tapahtumien yhteydessä. Kaikki neuvontaa toteuttavat tahot pitävät kirjaa antamastaan neuvonnasta ja tieto kerätään vuosittain yhteen.

Vuoden 2012 lopusta lähtien yhdistys on tarjonnut neuvontaa myös tuotteistetussa neuvontapalvelussa. Neuvontapalveluun kuuluu puhelinpäivystys kahtena päivänä viikossa, erillinen neuvontasähköpostiosoite sekä neuvonta-chat kerran kuukaudessa Perheaikaa.fi-palvelussa.

Neuvonnan kokonaismäärä on kasvanut 25 % edellisestä vuodesta.

Taulukko: Annettu neuvonta

	2010	2011	2012	2013	2014
Neuvontapalvelun antama neuvonta					
Puhelinpäivystys				62	102
Neuvonta-sähköposti				413	573
Neuvonta-chat				100	100
Muu annettu neuvonta					
Etuutta koskeva neuvonta	70	70	190	332	397
Lakineuvonta	70	90	110	217	243
Elämäntilanteeseen liittyvä neuvonta	200	150	140	285	363
Yhdistyksen toimintaan liittyvä neuvonta	200	250	310	429	557
Opinnäytetyöntekijän neuvonta	40	25	40	40	73
Toimittajan neuvonta/avustaminen	40	30	30	109	77
YHTEENSÄ	620	615	820	1987	2485

8. Vertais- ja tukitoiminta

Yhdistyksen keskeisiä vertaistoiminnan muotoja olivat leiritoiminta, parisuhde- ja perhevalmennustoiminta, keskustelufoorumi internetissä ja erilaiset vertaistapaamiset usealla paikkakunnalla ja netissä. Verkossa toimiva vertaistuki toteutetaan Perheaikaa.fi -palvelussa, omalla keskustelufoorumilla ja Facebookissa. Paikallistoimintaa järjestettiin kahdellatoista paikkakunnalla.

Jäsenet ja muut perheet

Sateenkaariperheet ry:n vuoden 2014 jäsenmaksun maksaneiden jäsenten määrä oli vuoden lopussa 790 (vuoden 2013 lopussa 641, vuoden 2012 lopussa 477). Toimintansa kautta yhdistys tavoitti satoja henkilöitä, jotka eivät ole yhdistyksen jäseniä. Suurin osa yhdistyksen tilaisuuksiin osallistuneista perheistä ei ole jostain syystä yhdistyksen jäseniä. Osa tilaisuuksiin osallistujista pelkää leimautumista, jos liittyvät jäseniksi.

Paikallinen toiminta

Paikallistapaamisissa ja muissa paikallisissa tapahtumissa kävi vuonna 2014 noin 50 prosenttia enemmän osallistujia kuin edellisellä vuonna. Kolmessa vuodessa osallistumiset ovat lisääntyneet huimat 140 prosenttia. Paikallistapaamisten suunnittelusta ja järjestämisestä huolehtivat kunkin paikkakunnan vapaaehtoiset, jotka yhdessä muodostavat paikallistiimin. Järjestösihteeri koordinoi paikallistiimien toimintaa. Vuonna 2014 tapaamiset käynnistettiin kolmella uudella paikkakunnalla: Porissa, Seinäjoella ja Kymenlaaksossa.

Maaliskuussa järjestettiin paikallistoiminnan kehittämispäivät. Kaksipäiväiseen tapahtumaan osallistui paikallistiimien jäseniä yhteensä 20 henkilöä. Osallistujat kokivat saavansa päiviltä paljon uutta tietoa ja ideoita. Tärkeäksi nähtiin työntekijöiden ja muiden paikkakuntien aktiivien tapaaminen. Paikallistoiminnan kehittämispäivät järjestetään jatkossakin joka vuonna kaksipäiväisenä. Kehittämispäivien myötä paikallista toimintaa laajennetaan vertaistoiminnan lisäksi koulutus- ja vaikuttamistyön suuntaan. Päivillä pyritään antamaan paikallistiimeille eväitä toteuttaa monipuolista toimintaa alueellisella tasolla.

Kehittämispäivien jälkeen perheaikaa.fi-palvelussa alkoi neljä viikkoa kestävä suljettu ryhmä, jossa syvennettiin vielä kehittämispäivien asioita ja saatiin mukaan keskusteluun ja visiointiin myös niitä paikallisvastaavia, joilla ei ollut mahdollisuutta olla läsnä kehittämispäivillä.

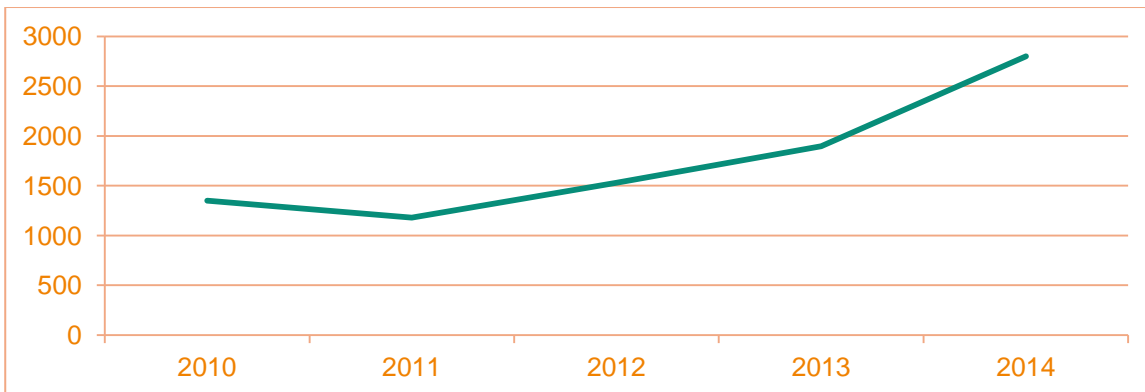
Paikallistoiminnan opas valmistui alkukesästä ja toimitettiin jokaiselle paikallistoiminnan vetäjälle. Oppaaseen on koottu tarpeellinen tieto, jotta vapaaehtoinen pystyy aloittamaan ja toteuttamaan omalla paikkakunnallaan vertaistoimintaa. Oppaaseen on yhdistyksen harjoittelijoiden toimesta kerätty myös puuha- ja toimintavinkkejä sekä tutustumista edistäviä leikkejä.

Kehittämispäivillä työnhajaajaksi opiskeleva Anu Welling kävi kertomassa mahdollisuudestaan ja tavastaan tehdä työnhajausta paikallistiimeissä toimivien vapaaehtoisten kanssa. Paikallistiimien jäsenillä tarjottiin mahdollisuus aloittaa työnhajausta. Työnhajauksen aloittivat Porin, Seinäjoen, Turun, Tampereen ja Helsingin paikallistiimit.

Vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista valmistettiin kattava power point -esitys, joka julkaistiin Helsingissä järjestetyssä vapaaehtoisten rekrytointitilaisuudessa. Esitystä on helppo jakaa vapaaehtoistoiminnasta kiinnostuneille henkilöille ja sen avulla tuoda konkreettisesti esille, mitä kaikkea Sateenkaariperheet ry:ssä voi vapaaehtoisena tehdä. Vapaaehtoisia houkuteltiin mukaan myös uutiskirjeissä julkaistujen hakuilmoitusten kautta.

Taulukko: Osallistumiset *paikallistoimintaan*

	2010	2011	2012	2013	2014
Helsinki	500	400	720	1065	1655
Joensuu	0	0	40	0	0
Jyväskylä	200	200	290	240	200
Kymenlaakso	0	0	0	0	30
Kuopio	40	0	0	0	20
Mikkeli	0	0	20	100	20
Oulu	150	120	100	110	125
Pori	0	0	0	0	80
Rovaniemi	60	60	20	20	0
Seinäjoki	0	0	0	0	100
Tampere	200	150	140	190	249
Turku	200	250	200	170	342
YHTEENSÄ	1350	1180	1530	1895	2821

Taulukon luvut sisältävät osallistumiset vain alla kuvattuihin **paikallisiin** tapahtumiin. Mukana ei ole perhevalmennusten, parisuhdetoiminnan, leiritöiminnan, perheaikaa.fi-toiminnan ja muun valtakunnallisen vertaistoiminnan lukuja, koska ne tilastoidaan erikseen.

Helsinki

Pääkaupunkiseudun paikallistiimi järjesti *perhetapaamisia* kerran kuukaudessa Sateenkaariperheiden toimistolla, Kotolassa. Perhetapaamiset ovat koko perheen avoimia tapahtumia, joissa on ollut vaihtelevasti erilaista tekemistä ja teemaa mutta myös aikaa ja mahdollisuutta avoimelle keskustelulle, tutustumiselle sekä nyyttärihenkiselle kahvittelulle. Perhetapaamisissa kävi kuukausittain noin 7-20 perhettä. Vuoden aikana kymmeneen tapaamiseen osallistui noin 300 kävijää.

Arkitapaamisia järjestettiin vuoden 2014 aikana joka tiistai Kotolassa. Arkitapaamiset ovat arki-aamuna järjestettävä parituntinen avoin perhekahvila sateenkaariperheille. Ajankohdasta johtuen tapaamisiin osallistuivat erityisesti pienten lasten kanssa kotona olevat vanhemmat lapsineen. Tapaamisissa on ollut vaihtelevasti järjestettyä toimintaa yhdistyksen harjoittelijoiden toimesta mm. askartelua ja muuta toiminnallisuutta, mutta aina aikaa myös kahvittelulle, tutustumiselle ja muulle vapaalle yhdessäololle. Arkitapaamisiin on osallistunut viikoittain noin 8-15 henkeä, yhteensä noin 10 eri perheestä. Vuoden aikana 50 tapaamiseen osallistui yhteensä 600 henkeä.

Vuonna 2014 järjestettiin myös muita *perhetapaamisia* pop up -periaatteella. Ideana on, että kuka tahansa halukas voi järjestää esimerkiksi omassa lähipuistossaan tai kotonaan tapaamisen; organisoimalla tapaamisen ja mainostamalla sitä yhdistyksen kautta. Näin saadaan lisää tapaamisia eri puolille pääkaupunkiseutua sekä jokaiselle mahdollisuus tehdä jotain, ottamatta kuitenkaan vastuuta useamman tapahtuman tai tapaamisen järjestämisestä. Vuoden 2014 aikana järjestettiin 3 perhetapaamista kahdessa eri leikkipuistossa sekä tavattiin yhden perheen kotona. Näihin tapaamisiin osallistui 70 henkeä.

Kuukausittaisten perhetapaamisten lisäksi Helsingin aktiiviset sateenkaariperheet ovat vuoden 2014 aikana tehneet erinäisiä *retkiä* muun muassa luontoretken Villa Elfvikin luontotalolle ja kaksi retkeä kotieläintila Falkullaan. Näihin retkiin on osallistunut keskimäärin 6-12 perhettä. Yhteensä vuoden kolmeen retkeen osallistui 55 henkeä.

Helsingin *alkutaipaleryhmä* kokoontui vuonna 2014 yhteensä 10 kertaa, osallistujia oli n. 140. Alkutaipaleryhmän tarkoitus on toimia vertaistukena perhettä suunnitteleville ja jo perheellisille. Alkutaipaleryhmässä on vaihdettu luottamuksellisesti kuulumisia perheellistymisen eri vaiheista. Myös vierailu lapsimessuille tehtiin yhdessä. Ryhmässä kävi asiantuntijavieraina vuonna 2014 anestesia-ääkäri ja kättilö sekä nuori aikuinen joka on kasvanut sateenkaariperheessä.

Uutena ryhmänä syksyllä 2014 aloitti sosiaalisten vanhempien ryhmä. Ryhmän kolmeen tapaamiseen on osallistunut 24 henkilöä. Ryhmässä sekä tulevat että jo lapselliset sosiaaliset vanhemmat voivat jakaa tuntemuksia ja kokemuksia siitä millaista on olla ei-synnyttävä/ei-biologinen vanhempi.

Aktiiviset vanhemmat järjestivät yhden vanhemman sateenkaariperheiden olkkareita kerran kuukaudessa yhteistyössä Pääkaupunkiseudun yksinhuoltajat ry:n kanssa.

Helsinki Pride -viikon yhteydessä kesäkuun lopussa järjestettiin normaalitoiminnan lisäksi retki Sea Lifeen, Miten lapsia tehdään? -tapahtumia, isien ja heteroliitossa lapsia saaneiden tapaamiset sekä perhepiknik. Pelkästään retkelle Sea Lifeen osallistui 103 henkilöä. Yhteensä Prideviikolla toimintaan osallistui 254 henkilöä.

Toukokuun ensimmäisenä sunnuntaina järjestettiin *Kansainvälisen sateenkaariperhepäivän* kunniaksi retki Korkeasaareen. Rankkasateiselle retkelle osallistui 22 henkilöä.

TransHelsinki viikolla järjestettiin perhetapaaminen kiipeilykeskuksessa perheille, joissa on sukupuolen moninaisuutta. Tapaamiseen osallistui yli 20 henkilöä. Transihmisten perheille suunnatussa Miten lapsia tehdään –tilaisuudessa pienen, mutta aktiivisen osallistujajoukon kanssa käytiin läpi perheellistyminen mahdollisuuksia.

Heterosuhteessa lapsia saaneille sateenkaariperheellisille järjestettiin kuuden kerran ammattilaisohjattu kokonaisuus keväällä 2014. Ohjattuun kokonaisuuteen sitoutui yhdeksän henkilöä. Tämän jälkeen ryhmä jatkoi vertaisryhmätapaamisia kerran kuukaudessa. Ryhmässä oli vuoden aikana käyntejä 70. Liveryhmän kanssa samanaikaisesti heteroliitossa lapsia saaneille oli tarjolla myös valtakunnallinen neljän viikon nettivertaisryhmä, johon osallistui 18 henkilöä. Syksyn tapaamisissa yhdistyksen sosionomiopiskelijaharjoittelijat järjestivät vanhempien keskusteluryhmän aikana lapsille omaa vertaistoimintaa.

Koululaisille järjestettiin vuoden aikana toiminnallisia tapaamisia, joissa mm. käytiin laskeutumassa kallioilta, kiipeilemässä seinillä, seikkailemassa merenjäällä ja puuhailemassa mökillä. Kussakin tapaamisessa koululaisia oli 5-10. Osallistumisia oli 69.

Syksyllä 2013 käynnistetty yhteinen isille lapsineen suunnattu toiminnallinen toiminta yhteistyössä Pienperheyhdistyksen mieskaveritoiminnan kanssa jatkui kevään 2014 ajan. Miehet lapsineen tapasivat toisiaan mm. geokätköilyn ja mökkeilyn merkeissä. Osallistumisia oli 25. Helsinki Prideilla miehiä muistettiin isätapaamisella sekä isyydestä haaveileville ensimmäistä kertaa järjestetyllä ”Miten miehet tekevät lapsia –tapaamisella.”

Pääkaupunkiseudun sateenkaariperheet -facebook-ryhmään kuului vuoden lopulla 135 jäsentä.

Joensuu

Joensuussa muutaman vuoden toiminut paikallisryhmä on toistaiseksi tauolla vapaaehtoisten puutteen vuoksi.

Jyväskylä

Tammi-maaliskuussa kokoontui sählyvuoro kerran viikossa. Sähly päätettiin lopettaa maaliskuun loppuun lähinnä pelivuoron korkeiden vuokrien takia. Kesäkuussa perheet tekivät retken Visulahteen mikkeliäisten kanssa. Syyskaudella paikallistiimissä aloitti uusi vetäjä. Syyskaudella järjestettiin viisi tapaamista Monikulttuurikeskus Gloriassa. Tapaamiset olivat luonteeltaan keskustelua kahvikupin ääressä. Lapset leikkivät keskenään. Mukaan tuli joka kerralla uusia perheitä. Moni on perhe-elämän alkutaipaleella ja vertaistuki ja kokemusten vaihto on koettu tärkeäksi. Perustettiin Facebook-ryhmä Sateenkaariperheet Jyväskylä.

Syyskuussa paikallistiimin jäsenet osallistuivat koulutushankkeen Jyväskylässä järjestämän ammattilaisten koulutuksen järjestelyihin. Lokakuussa tiimin vetäjä piti kirjavinkkauksen alle kouluikäisille ja heidän vanhemmilleen sopivista kirjoista. Mukana oli myös sateenkaariperheille

sopivia kirjoja. Jyväskylän kaupunginkirjastolle tehtiin hankintapyyntö kirjastoon hankittavista englanninkielisistä lasten- ja nuortenkirjoista (18 kpl), joissa on sateenkaariperhe tai HLBTIQ-teema. Hankintapyyntö hyväksyttiin. Marraskuussa tehtiin retki HopLopiin yhdessä mikkeliäisten kanssa. Marraskuun tapaamisessa neljä opiskelijaa esitteli suunnitelmiaan mahdollisesta projektista. Joulukuussa järjestettiin perheiden pikkujoulut.

Kymenlaakso

Kymenlaakson toiminta alkoi huhtikuussa 2014 perhetapaamisella, johon osallistui seitsemän perhettä. Sen jälkeen toiminta on jatkunut pienimuotoisena yhteydenpitona suljetun Facebook-ryhmän sisällä. Marras-joulukuussa järjestettiin kaksi pikkujoulutapaamista, joihin osallistui yhteensä kolme perhettä. Tapaamisten lisäksi on Kymenlaaksossa annettu neuvontaa uudelle sateenkaariperheelle sekä neuvolan terveydenhoitajalle.

Kuopio

Vuonna 2014 Kuopiossa käynnisteltiin toimintaa uudelleen muutaman vuoden tauon jälkeen. Kahden henkilön paikallistiimin voimin Kuopiossa järjestettiin hiihto- ja kylpyläretki sekä muutaman paikkakunnan tiimien kanssa yhteistyössä kesäretki Mikkelin Visulahteen. Kuopion tapaamisissa oli mukana 20 henkilöä.

Lahti

Lahdessa viriteltiin yhteistyötä Lahden Setan kanssa. Perheiden ensimmäinen virallinen Lahtitapaaminen varattiin lopulta maaliskuulle 2015. Paikkana toimii Lahden Setan käyttämä Monikulttuurikeskus Multi-Culti.

Mikkeli

Mikkelissä toimii aktiivinen paikallistiimi, mutta perhetapaamisia on järjestetty vain epävirallisesti ja epäsäännöllisesti. Lisäksi Jyväskylän perheiden kanssa tehtiin yhteiset retket kesällä Visulahteen ja syksyllä Jyväskylän HopLopiin. Mikkelin paikallistiimistä kaksi kuuluu yhdistyksen hallitukseen ja yksi Nelfan hallitukseen. Mikkelissä keskitytään paikalliseen, valtakunnalliseen ja kansainväliseen vaikuttamistyöhön. Vuoden 2014 työssä painottui Venäjä-yhteistyö.

Oulu

Oulussa järjestettiin vuoden 2014 aikana kahdeksan tapaamista Avoimen Päiväkodin tiloissa. Tapaamisissa lapsilla oli mahdollisuus leikkiä ja aikuisilla jutustella sekä kahvitella. Helmikuussa kävimme ulkoilemassa ja laskemassa pulkkamäkeä Virpiniemessä. Marraskuussa koululaiset perheineen kävivät SuperParkissa ja pienempien lasten perheet HopLopissa. Yhteensä tapaamisissa oli 125 osallistumista.

Pori

Porissa aloitettiin säännöllinen sateenkaariperhetoiminta vuoden 2014 alusta. Vuoden alkupuoliskolla kokoonnuttiin Satakunnan yhteisökeskuksella. Syyskaudeksi kokoontumisille löytyi lapsiystävällisempi paikka MLL:n perhekahvilan tiloista. Perhetapaamisia oli vuoden aikana 11. Yksi tapaamisista toteutettiin piknikkinä Kirjurinluodolla ja joulukuussa vietettiin koko perheen pikkujoulua. Tällä hetkellä toiminnassa on mukana kymmenkunta perhettä ympäri Satakuntaa. Mukana on sekä lapsiperheitä, että perheestä vielä haaveilevia. Lapset ovat iältään vauvaikäisistä

teini-ikäisiin. Syksyllä Porissa järjestettiin Miten lapsia tehdään? -tilaisuus sekä koulutuspäivä ammattilaisille. Porin sateenkaariperheiden porukka oli myös hyvin edustettuna flashmob-tempauksessa, jossa tanssittiin valssia tasa-arvoisen avioliittolain puolesta. Näkyvyyttä toiminnalle pyrittiin saamaan mm. lehtiartikkelin muodossa. Ryhmälle perustettiin omat Facebook-sivut tiedottamisen tehostamiseksi.

Rovaniemi

Rovaniemellä ei ollut aktiivista toimintaa vuonna 2014. Arctic Prideilla oli jaossa perheille ja perhettä suunnitteleville suunnattua materiaalia.

Seinäjoki

Seinäjoen paikallistoiminta käynnistyi huhtikuussa 2014. Paikallistiimiin on löytynyt heti alusta lukien useampia aktiivisia henkilöitä. Tapaamisia ehdittiin järjestää 14 kertaa. Tapaamisissa on tavattu toisia perheitä, kahviteltu nyyttärihengessä tai valmistettu yhdessä syötävää. On leivottu pipareita, askarreltu, etsitty pääsiäismunia. Joillakin kerroilla erityistä ohjelmaa ei ole ollut, vaan lapset ovat voineet rauhassa leikkiä ja aikuiset keskustella milloin mistäkin. Kuukausittaisten tapaamisten lisäksi olemme käyneet yhdessä Touhutralossa, leikkipuistoissa, teatterissa ja rannalla. Seinäjoen paikallistiimin jäsenet ovat olleet aktiivisia myös Sateenkaaren alla -kirjahankkeen aineiston kerääjinä ja toimittajina. Kirja julkaistaan keväällä 2015.

Tampere

Tampereella on järjestetty yleinen perhetapaaminen säännöllisesti kerran kuussa. Sen lisäksi vuonna 2014 polkaistiin käyntiin kaksi uutta ryhmää: Alkutaipaleella- ja koululaisryhmät. Toiminta on ollut kaikissa ryhmissä monipuolista, niin toiminnallista kuin keskustelupainotteistakin. Toimintaan on sisällytetty vertaistuellista, virkistyksestä ja koulutuksellista toimintaa sateenkaariperheiden vanhemmille ja lapsille, yhdessä ja erikseen. Vuoden aikana järjestettiin 11 yleistä perhetapaamista, neljä Alkutaipaleella-ryhmän tapaamista ja kolme koululaisten ryhmän tapaamista.

Toimintaa on toteutettu osittain Tampereen kaupungin avustuksen turvin. Tampereen Setan kanssa yhteistyötä on tiivistetty ja mm. heidän tilojaan on saatu käyttää ja on oltu mukana yhteisessä Pride -tapahtumassa. Toimintasuunnitelmaa karsittiin, koska kaupunki myönsi avustusta noin neljänneksen haetusta. Joulukuussa pidettiin yhdistyksen koulutussuunnittelijan toimesta koulutus kaupungin työntekijöille sekä avoin keskustelutilaisuus ”Miten lapsia tehdään?”

Turku

Vuosi 2014 oli Turun sateenkaariperhetoiminnassa ennätyskellisen vilkas. Paikallistiimi täydentyi kuuteen jäseneseen ja toiminta oli monipuolisempaa kuin koskaan ennen. Turun kaupunki osallistui ensimmäistä kertaa toimintakulujen kattamiseen pienellä avustuksella. Uusina toimintamuotoina aloitettiin etävanhempien tapaamiset sekä säännölliset yhden vanhemman sateenkaariperheiden omat tapaamiset, joita järjestettiin syyskaudella neljä kertaa. Aloitettiin myös koululaisten oman toiminnan suunnittelu vuodelle 2015.

Kuukausittaisia perhetapaamisia järjestettiin kevät- ja syyskaudella. Usein toimintaa oli useammankin kerran kuussa. Osassa tapaamisissa oli ohjelmaa erityisesti aikuisille: helmikuussa Turun vapaan koulu kertomassa päivähoito- ja koulutoiminnastaan, huhtikuussa intialaisen

päähieronnalla esittely- ja kokeilukerta ja marraskuussa luento sateenkaariperheiden historiasta. Marraskuun tapaamisessa oli mukana yhdistyksen harjoittelijat ohjaamassa lapsille omaa ohjelmaa.

Koko perheen toimintana järjestettiin vapaamuotoisten sisä- ja ulkotapaamisten lisäksi Caribbean kylpyläreissu, piknikriteily Maarianhaminaan, sekä käytiin katsomassa Tanssiteatteri ERI:n Hannu ja Kerttu-esitys. Lisäksi päästiin pride-viikonloppuna Seikkailupuiston teatterin kutsumana katsomaan teatteriesitystä. Alkutaipaletointina järjestettiin Miten lapsia tehdään -tilaisuus ja Mitä klinikalla tapahtuu -vierailukäynti. Kansainvälisenä sateenkaariperhepäivänä järjestettiin perheiden yhteiset lastenjuhlat Mukkelis Makkelis -puuhapaikassa. Perheiden yhteiset pikkujoulut järjestettiin uimahallin tilaussaunalla, ja sateenkaariperheiden aikuiset kävivät katsomassa Teatteri Kantäyn kabareen Ja jumala loi homon.

Tiedotuksessa keskityttiin tänä vuonna erityisesti näkyvyyden lisäämisen sateenkaariyhteisön sisällä: Keväällä Turun Seudun Setan jäsenlehdessä oli juttu Turun sateenkaariperhetoiminnasta, ja perheellisiä osallistui runsaasti TuSetan kyselytutkimukseen. Sateenkaariperheet olivat näkyvästi mukana myös syyskuun Turku Pride -kulkueessa ja puistojuhlissa, jossa yhdistyksellä oli oma esittelypöytä ja tuotemyyntiä. Sateenkaariperheiden esitteitä on myös jaettu neuvoloihin, perhekahviloihin ym. paikkoihin. Turun sateenkaariperheiden sähköpostilistalla on 65 osoitetta, facebook-tiedotussivulla on 46 tykkääjää ja suljetussa facebook-keskusteluryhmässä 28 jäsentä.

Leiritoiminta

Toimintaa koordinoi kunkin leirin osalta leirityöryhmä. Järjestösihteeri toimi leirityöryhmien koordinaattorina. Leirien aikana työstä vastasivat leirityöryhmän lisäksi myös tuntipalkkaiset leiriohjaajat, luennoitsijat ja vapaaehtoiset lastenhoitajat. Kunkin leirin osallistujilta kerättiin kirjallinen palaute.

Talven perheleiri

Talven 2014 perheleiri järjestettiin Lappohjassa Högsandin leirikeskuksessa 31.1.-2.2. Leirille osallistui yli 60 henkilöä eri puolilta Suomea. Tarjolla oli perheen yhteistä ohjelmaa, lapsille suunnattua puuhaa sekä ammattilaisen vetämää aikuisten omaa ohjelmaa ja aikuisten omaa iltaohjelmaa. Lapsille oli omaa ohjelmaa, mm. draamapajan ja seikkailuradan järjestivät vapaaehtoiset lastenhoitajat, joista osa oli sateenkaariperheiden teini-ikäisiä ja aikuisia lapsia.

Koululaisten leirit

Kesän perheleirin yhteyteen järjestettiin edellisvuosien tapaan koululaisille oma rinnakkaisleiri, ja tämä järjestely sai sekä vanhemmilta että lapsilta erittäin hyvää palautetta. Koululaisten leirille osallistui 27 nuorta. Koululaiset olivat innoissaan leiripaikan pihapelimahdollisuuksista, hyvästä uimarannasta sekä koko ajan käytössä olevista sub-laudoista ja kanooteista. Ensimmäistä kertaa kaikista isoimmille koululaisille oli suunniteltu ohjelmaa yhdessä vanhempiensa kanssa, Outo Homo -esityksessä Juuso Kekkonen kertoi oman kasvutarinansa puhuen paljon seksuaalisuuteen kasvamisesta. Koululaiset pääsivät aikuisten kanssa myös laskeutumaan lintutornista ja etsimään geokätköjä. Monen koululaisen palautteissa mainittiin kivana leirikokemuksena ihmissusi-pelin pelaaminen nuotion loisteessa.

Syyslomalla järjestettiin Helsingissä kaksipäiväinen päiväleiri koululaisille. Torstaina alle 10-vuotiaat retkeilivät teatteri Hevosenkengän erilaista yleistävää Pippuridino-näytelmää katsomaan ja yli 10-vuotiaat vierailivat Fazerin makeistehtaalla. Lounaalla ryhmät yhdistyivät ja viettivät yhteisen iltapäivän erilaisten liikuntailottelujen parissa Liikuntamylyssä. Perjantapäivä aloitettiin sisäliikuntapuisto Snadistadissa touhuamalla. Lounaan jälkeen ryhmä jahtasi toisiaan Megazonessa. Leiri päättyi yhdistyksen toimistolle, jossa leivottiin keksejä, pelattiin lautapelejä ja askarreltiin. Päivään osallistui yhteensä 26 lasta, joista yli 10-vuotiaita oli 11.

Kesän perheleiri

Kesän perheleiri järjestettiin Sauvossa Turun Nuorisotoimen leirikeskuksessa Ahtelassa 4-7.7. Leirille osallistui yhteensä 120 henkilöä, joista hieman yli puolet lapsia. Leirillä oli aiempaan tapaan ohjelmaa sekä perheille yhdessä että lapsille ja aikuisille erikseen. Leirin aikana aikuisille oli kolme muutaman tunnin mittaista ohjelmaosuutta. Aikuisten tuokioista vastasivat leiritiimin jäsenet, ja ohjelmassa käsiteltiin osallistujien esiin nostamia ajankohtaisia asioita. Keskustelupainotteiselle ohjelmalle oli tällä kertaa myös vaihtoehtoja. Aikuisten oli mahdollisuus valita geokätköilyretki ja lintutornista laskeutumista yhdessä kouluikäisten kanssa. Taitelija Juuso Kekkonen vieraili leirillä Outo Homo -monologinsa kanssa. Monologia ja sen jälkeistä keskustelutuokiota pääsivät seuraamaan vanhempien lisäksi yli 13-vuotiaat leiriläiset. Lisäksi leiriläisten toiveesta toteutettiin erillinen vertaisryhmätuokio, jonka aiheena oli parisuhteen päätyminen.

Aikuisten ohjelman ajaksi alle kouluikäisille lapsille oli järjestetty omaa ohjelmaa, niin sisällä kuin ulkona, vapaaehtoisten lastenohjaajien kanssa. Lastenohjaajat oli saatu sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksiin toimitetun työnhakuilmoituksen kautta. Lapset jakaantuivat ikäryhmiensä mukaisiin hoitoryhmiin. Paikka tarjosi erittäin hyvät mahdollisuudet ulkoleikeille ja -peleille. Myös iltaisin lasten nukahdettua lastenvahdit ryhtyivät työhön ja valvoivat lasten unta, jotta aikuiset saivat osallistua heille suunnattuun tällä kertaa aika vapaamuotoiseen iltaohjelmaan.

Leirityöryhmän erityisinä tavoitteina kesän 2014 perheleirille oli etenkin kouluikäisten lasten koululaisten ja vanhempien yhteisen tekemisen kehittäminen. Perheiden yhteistä tekemistä pyrittiin viemään yhä toiminnallisempaan suuntaan. Jokainen aamu aloitettiin yhteisellä leikkituokiolla, joita oli muutenkin ripoteltu pitkin leiriohjelmaa. Muuten perheiden yhteistä toimintaa toteutettiin mm. leirijuhlan ja perheseikkailuradan muodossa, grilli-illanvietolla, pelejä pelaamalla ja perinteisillä pihaleikeillä. Tavoitteet täyttyivät mainiosti.

Perheleirien ja koululaisten leirien lisäksi parisuhde- ja perhevalmennustoimintaa järjestettiin leirimuotoisena, joista tarkemmin seuraavissa luvuissa.

Parisuhdetoiminta ja Sateenkaariparit-hanke 2014–2016

Yhdistyksen parisuhdetoimintaa kehitettiin ja toteutettiin vuoden 2014 aikana tiiviissä yhteistyössä Parisuhdekeskus Kataja ry:n kanssa. Yhteistyössä käynnistettiin Rayn rahoittama kolmivuotinen Sateenkaariparit-hanke, jonka tavoitteena on kehittää Sateenkaariperheissä ja muissa Setan paikallisjärjestöissä toteutettavaa voimistavaa ja ennalta ehkäisevää parisuhde*vertaistoimintaa*, joka on suunnattu sateenkaaripareille. Hanketta hallinnoi Kataja ry. Sateenkaariperheet ry toimii hankkeen pääyhteistyökumppanina. Hanke on suunniteltu yhteistyössä. Se perustuu

Sateenkaariperheet ry:ssä jo aiemmin tehtyyn parisuhdetyöhön ja pyrkii sen kehittämiseen ja levittämiseen koko Setan jäsenjärjestökentälle. Sateenkaariperheet ry osallistuu hankkeen työhön kokonaisvaltaisesti sekä osana ohjausryhmätyöskentelyä että jokapäiväiseen suunnittelutyöhön. Yhteistyötä tehdään vertaistoiminnan kehittämisessä, vaikuttamistyössä ja ammattilaisten kouluttamisessa. Koko yhdistyksen henkilöstö ja osa vapaaehtoisista osallistuu aktiivisesti hankkeen työhön.

Sateenkaariparit-hankkeen koko toimintakertomus löytyy Kataja ry:n toimintakertomuksesta. Tässä luetellaan ainoastaan ne toiminnot, jotka on suunnattu nimenomaan lapsellisille sateenkaaripareille ja lapsiperheellistymistä suunnitteleville pareille.

- Helmikuussa järjestettiin ensimmäinen parisuhdevertaisohjaajan ohjaajakoulutus, johon osallistui viisi sateenkaariperheellistä pariskuntaa. Ohjaajakoulutus pätevästi nämä vapaaehtoiset ohjaajaparit vetämään Rikasta minua -kurssin itsenäisesti.
- Maaliskuussa järjestettiin koko päivän valtakunnallinen koulutuspäivä Sateenkaariperheiden parisuhteista ja eroauttamisesta. Koulutukseen osallistui 67 alan ammattilaista ympäri maan. Tilaisuudessa myös käynnistettiin Sateenkaariparit-hanke virallisesti.
- Huhtikuussa järjestettiin Kotolan parisuhdelauantai yhdessä Adoptioperheet ry:n ja Familia Club ry:n kanssa. Päivän ohjelma koostui useista rinnakkaisista ja peräkkäisistä parisuhdeteemaisista työpajoista, joista osallistujat saivat valita mielenkiintoisimman. Tapahtumaan osallistui 50 henkilöä, joista 20 sateenkaariperheellisiä.
- Toukokuussa järjestettiin sateenkaariperheille suunnattu parisuhdeviikonloppu Räfsön leirikeskuksessa Kirkkonummella. Parisuhdeviikonloppuun osallistui 8 pariskuntaa eri puolilta Suomea. Leirin veti helmikuun ohjaajakoulutuksesta valmistunut vertaispari Rikasta minua -mallin mukaisesti. Kaikkiaan palaute oli erittäin positiivista.
- Yhdistyksen helmikuussa koulutetut vertaisparit vetivät syksyn aikana Rikasta minua -kursseja Setan muille jäsenjärjestöille. Nämä kurssit olivat tarkoitettu myös lapsettomille sateenkaaripareille.
- Kaikilla kolmella perhevalmennuskurssilla järjestettiin oma luentonsa parisuhdekysymyksistä tilanteessa, jossa lapsi tulee perheeseen.
- Sateenkaariperheet osallistui Katajan Parisuhdepäiville marraskuussa sekä puhujana että näytteilleasettajana.
- Yhdistyksen koulutushankkeen painopistealueena oli parisuhdeteema ja ammattilaiset.
- Syksyn aikana suunniteltiin yhteistyössä Katajan ja Setan kanssa Sateenkaariparit-hankkeen vakiinnuttamiseen ja laajentamiseen tähtäävää Perhesuhdekeskus-hanketta, jota yhdistys tulee hallinnoimaan tulevaisuudessa.

Sateenkaariperheiden perhevalmennus

Sateenkaariperheiden perhevalmennusta kehitettiin kokemusten ja aiemmilta kursseilta saatujen palautteiden perusteella. Sisältöä tiivistettiin ja tapaamiskerrat vähennettiin seitsemästä viiteen, mutta yhden tapaamisen pituutta lisättiin puolella tunnilla. Kurssi järjestettiin toimintavuoden aikana kaksi kertaa (kevällä ja syksyllä) Helsingissä iltakurssina ja yhden kerran (marraskuussa) Hollolassa viikonloppukurssina. Kolmelle kurssille osallistui yhteensä 78 henkilöä. Kurssi on

laajuudeltaan 20 oppituntia ja se on suunnattu kaikille lasta suunnitteleville, lasta odottaville ja lapsen hiljattain saaneille perheille. Kouluttajina kursseilla toimivat yhdistyksen työntekijät, ulkopuoliset kouluttajat, perhepalveluiden edustajat ja kokemuskouluttajina sateenkaariperheiden vanhemmat. Osa- ja määräaikaisena palkattu työntekijä rakensi valmennuksen oppimateriaaleista ja videoiduista luennoista nettikurssin, joka avattiin käyttäjille marraskuussa Perheaikaa.fi-palvelussa. Loppuvuonna, eli puolentoista kuukauden aikana kurssin ehti aloittaa 19 henkilöä.

Valmennus täydentää kunnan tarjoamaa synnytys- ja perhevalmennusta. Kurssilla tarjotaan tietoa erityisesti sateenkaariperheiden perheellistymiseen liittyvistä erityishaasteista, käydään läpi perheiden oikeuksia etuuksiin ja ongelmiin etuuksien haussa, syntymässä olevan lapsen juridisen tilanteen turvaamiseen liittyvissä hakemuksissa, sateenkaariperheiden parisuhteen tyypillisistä sudenkuopista, kolmen ja neljän vanhemman perheiden erityishaasteista jne.

Sateenkaariperheiden oma perhevalmennuskurssi tukee perheiden ongelmien ennaltaehkäisyä, palveluneuvontaa ja toimii myös vahvana vertaistuen paikkana ja muodostaa vertaisverkostoja, jotka kokemusten mukaan helposti jatkuvat koko lasten lapsuuden ajan. Valmennus ei korvaa kunnan järjestämää synnytys-/perhevalmennusta vaan täydentää sitä.

Kurssin sisältö:

1. luento: Johdantokerta
2. luento: Miten lapsia tehdään? Lapsiperheellistymisen vaihtoehtoja
3. luento: Lapsen syntymän jälkeistä byrokratiaa
4. luento: Vanhempien väliset suunnitelmat, suhteet ja sopimukset
5. luento: Arjen kokemuksia perhe-elämästä ja palveluista

Perheaikaa.fi – vertaistoimintaa netissä

Perhenetti-hanke on Väestöliiton ja kuuden kumppanuusjärjestön yhteinen hanke.

Sateenkaariperheet on yksi kumppanuusjärjestöistä. Hanke sai Raha-automaattiyhdistykseltä rahoituksen vuosille 2011-2014. Yhdistyksen osuus rahoituksesta ajoittuu vuosille 2012-2014. Hankkeen tuotoksena on käynnistetty lapsiperheille ja perhettä suunnitteleville suunnattu Perheaikaa.fi-nettipalvelu, jossa on tarjolla monenlaista perheiden moninaisuuden huomioivaa sisältöä perheille. Erityisesti sisällössä on painotettu verkossa tapahtuvaa vertaistoimintaa. Vuoden 2015 alusta nettipalvelu vakiinnutetaan osaksi Väestöliiton kohdeavustettua toimintaa.

Hankkeen koordinaatioryhmä, johon kuuluu edustajat kaikista kumppanuusjärjestöistä, kokoontui toimintavuoden aikana kuusi kertaa. Uutta nettivertaisohjaajakoulutusta ei vuonna 2014 aloitettu, mutta keväällä kaksi uutta ohjaajaa valmistui syksyllä aloittamastaan koulutuksesta.

Järjestösihteeri kouluttautui chat-vertaisohjaajien kouluttajaksi, mikä mahdollistaa tulevaisuudessa sen, että uusia ohjaajia saadaan matalammalla kynnyksellä ja nopeammin mukaan toimintaan.

Yhdistys järjesti vuoden aikana 17 chattia, joista 10 oli neuvontachatteja ja loput vertaischatteja. Chateissa oli yhteensä 135 osallistujaa. Osa chateista oli suunnattu määrättyissä perheissä tai elämäntilanteissa eläville, esim. apilaperheille ja yhden vanhemman perheille, ja osa oli määrättyä aihetta käsitteleviä, kuten isyys, sateenkaariperheen lapsi päivähoitossa ja koulussa sekä lapsettomuus. Kuukausittain on ilmestynyt Elämää Sateenkaariperheessä -blogi, jonka blogistiksi

vaihdettiin syksyllä hieman isompien lasten kanssa ja pohjoisemmassa Suomessa arkeaan elävä äiti.

Sivustoa varten kuvatuista sateenkaarevaan perhe-elämään liittyviä videoita on nostettu sivuille muutama kerrallaan. Artikkeleja sivuille tuotettiin toistakymmentä. Lisäksi järjestettiin kaksi neliviikkoista suljettua ryhmää, jotka keräsivät yhteensä 33 osallistujaa. Perheaikaa.fi -palvelussa on toiminut myös sateenkaariperheiden oma keskustelualue, joka on ollut sivuston keskustelualueista aktiivisin.

Vuoden aikana sivustolla järjestettiin kuusi sateenkaariperheteemaista nettiluentoa, joiden yhteenlaskettu katsojamäärä netissä on uskomattomat 14 027 henkilöä. Alla luentojen aiheet ja vuoden aikana kertyneet katsojamäärät:

- Lapsi, vanhemmat ja kiintymys sateenkaariperheissä – Sanna Mäkipää 2208 kpl
- Pohdittavaa apilaperheille – Juha Jämsä 1462 kpl
- Läheisenä sateenkaariperheelle – Tiia Aarnipuu 334 kpl
- Sateenkaariperheet ry toimijana ja vaikuttajana – Emmi Pihlajaniemi 600 kpl
- Sateenkaariperheet Euroopassa – Juha-Pekka Hippi 719 kpl
- Sukupuolen moninaisuus perheessä – Maarit Huuska 8704 kpl

9. Hallinto ja tukipalvelut

Yhdistyksen kevätkokous 22.3. vahvisti yhdistyksen perhepoliittiset tavoitteet seuraavalle eduskuntakaudelle 2014–2019 ja vahvisti edellisen vuoden tilinpäätöksen. Syyskokous 28.11. vahvisti seuraavan vuoden toimintasuunnitelman ja talousarvion sekä valitsi hallituksen vuodelle 2015.

Vuoden 2014 hallitus valittiin syyskokouksessa 2013. Hallitukseen valittiin puheenjohtaja, kahdeksan varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hallitus järjestäytyi ensimmäisessä kokouksessaan 26.1. seuraavasti:

Emmi Pihlajaniemi	puheenjohtaja
Joanna Marjanen	varapuheenjohtaja
Riku Karppinen	
Krister Karttunen	
Anne Jaakkola (haki eroa, kevätkokous täydensi hallitusta: Sari Kempainen)	
Hannele Kupari	
Paula Myöhänen	
Anu Pellinen	
Tanja Rintala	
Anneli Gustafsson	varajäsen
Iina Särkkä	varajäsen

Hallituksen sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Juha Jämsä. Hallitus nimesi keskuudestaan työvaliokunnan, miestyöryhmän ja kv-työryhmän. Hallitus kokoontui kautensa (1.1.-31.12.) aikana kahdeksan kertaa koko päivän kokoukseen.

Kevätkaudella hallitus valmisteli ja vahvisti ensimmäistä kertaa kriteerit määrärahojen varaamiseen paikallistiemien toimintaan. Kriteeristö huomioi kuinka laajaa paikkakunnan paikallistoiminta on ollut, miten hyvin toiminta on vastannut sille asetettuja tavoitteita ja minkälaisia suunnitelmia paikallistiemillä on seuraavaksi vuodeksi.

Hallitus asetti puolivuotiselle toimikaudelle miestyöryhmän, jonka tehtävänä oli miettiä miten kehittää yhdistyksen miehille suunnattua toimintaa sekä miesten oikeuksien ja perheellistymismahdollisuuksien kehittämistä. Työryhmään kerättiin laaja 19 hengen kokoonpano. Tuotoksenaan työryhmä tuotti laajan toimenpide-ehdotusten listauksen hallitukselle. Toimenpiteiden toteuttaminen on ollut hidasta työntekijäresurssien ja vapaaehtoisten puutteen takia.

Syyskaudella hallitus laati toiminta- ja rahoitussuunnitelman 2015-2021, jonka pohjalta päätettiin, että kiireellisimpinä hankkeina haetaan Raylta vuonna 2015 rahoitusta Väriä perhehoitoon – hankkeelle ja Perhesuhdekeskus-hankkeelle.

Viestintä

Yhdistyksen Facebook-sivujen seuraajien määrä nousi toimintavuoden aikana 1300:sta 2400:een. Yhdistyksen uutiskirjettä sekä blogia julkaistiin kuusi kertaa. Uutiskirje lähetetään sähköpostitse kaikille jäsenille ja 550 yhteistyökumppanille. Se julkaistaan myös kotisivuilla, Facebookissa ja keskustelupalstoilla. Sen laajuus on 20-40 liuskaa. Jäsen- ja muuta sisäistä tiedotusta tehdään lisäksi sähköpostilistojen kautta.

Koska palveluntarjoajan käyttämälle palvelimelle murtauduttiin loppuvuodesta 2013, kaikki uusien nettisivujen kävijätiedot tuhoutuivat. Tästä syystä vuoden 2014 kävijätiedot ovat ensimmäiset uusia nettisivuja koskevat koko vuoden kävijätiedot. Vuoden aikana nettisivuilla vierailtiin 59 000 kertaa. Yksittäisiä kävijöitä oli 31 000.

Sateenkaariperheet ry hyväksyi kevätkokouksessa perhepoliittiset tavoitteet vuosille 2014–2019. Yhdistyksen ulkoinen viestintä pyrkii ennen kaikkea viemään näitä tavoitteita poliittisten toimijoiden ja palveluntarjoajien tietoon eri tavoin. Luvussa kaksi on listattu vuoden aikana lähteneet mediatiedotteet.

Yhdistys välittää tietoa lapsiperheiden moninaisuudesta sekä omasta toiminnastaan myös jakamalla esitteitään, tekemällä koulutuskäyntejä sekä osallistumalla erilaisiin seminaareihin ja tapahtumiin. Yksi merkittävä viestinnän muoto on toimittajien kanssa tehtävä yhteistyö. Yhdistyksen toimijat olivat yhteyksissä toimittajien kanssa 77 kertaa toimintavuoden aikana. Osa toimittajista halusi tehdä haastattelun yhdistyksen edustajan kanssa, mutta suurin osa halusi ehdotuksia näkökulmasta, tietoja kirjoittamansa artikkelin pohjaksi tai haastateltavia perheitä.

Toimitilat

Yhdistyksen toimitila Kotola sijaitsee Helsingin keskustassa osoitteessa Yrjönkatu 29 A 1. Tilat ovat yhteiset Monimuotoiset perheet -verkostoon kuuluvien kumppaneiden Adoptioperheet ry ja Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry kanssa.

Tammi-joulukuussa Kotolassa oli yhteensä 15 574 kävijää. Sateenkaariperheiden osuus tammi-joulukuun kävijöistä oli 1639, joista lapsia tasan 500. Sateenkaariperheiden tilaisuuksien määrä Kotolassa oli 108 kappaletta.

Henkilöstö

Yhdistyksen palveluksessa jatkoivat toiminnanjohtaja, järjestösihteeri, koulutussuunnittelija sekä Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen projektipäällikkö ja suunnittelija. Uutena työntekijänä palkattiin tutkija. Toimintavuoden aikana yhdistyksessä teki harjoittelunsa kolme sosiaalialan opiskelijaa.

Työntekijöiden hyvinvoinnin varmistamiseksi tarjottiin henkilökunnalle yleislääkäritasoinen sairaanhoito työterveyshuollon osana sekä kulttuuri- ja liikuntasetelit. Henkilöstölle myönnettiin myös työmatkaetu paikallisliikenteen matkalippuseteleinä.

Talous

Varsinaisen toiminnan kulut jatkoivat voimakasta kasvuaan. Vuoden 2014 toimintaa rahoittivat Raha-automaattiyhdistys, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Ulkoministeriö, Euroopan Komissio, Helsingin kaupunki, Tampereen kaupunki, Turun kaupunki, Väestöliitto, Kansan sivistystyön liitto ja Kulturfondet. Toiminnan tuotot pysyivät korkealla ja koostuvat pääosin leirimaksuista, mutta myös koulutustuotoista.

Taulukko: Varsinaisen toiminnan kulujen kasvu

2015	558 480,53€ (käyttötalousarvio)
2014	411 217,86€
2013	357 028,55€
2012	145 899,37€
2011	35 800,63€
2010	24 583,75€

Jäsenmaksukertymä kasvoi ennätykseen 8 779 euroa. Myös tarvikemyynnin tuotot kasvoivat. Lahjoituksia kertyi vuonna 2014 yhteensä 1 314,69 euroa.

Tilikauden ylijäämä oli 14 650,01 euroa ja yhdistyksen oma pääoma kasvoi 32 411,34 euroon. Tulevina vuosina omaa pääomaa on edelleen tarkoitus kasvattaa oman varainhankinnan tuotoilla. Talouden nykyiseen kokoon nähden oma pääoma on edelleen riittämätön. Tämä johtuu toiminnan kulujen nopeasta kasvusta viime aikoina. Avustuksilla ei omaa pääomaa voi kasvattaa.

Vuonna 2014 taloussääntöä tarkennettiin, toimitettiin kaksi kertaa tositetarkastukset ja alettiin teettää kirjanpidon tallennukset ulkopuolisella.

LIITE 1

KAIKENLAISTEN PERHEIDEN ASIALLA

Suomesta parempi paikka monimuotoisille perheille.

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintakertomus, vuosi 2014

Kaikkien Perheiden Suomi on vuosina 2013- 2016 toimiva vaikuttamistyön hanke, jonka takana on Monimuotoiset perheet -verkosto ja sen kymmenen jäsenjärjestöä¹.

Raha-automaattiyhdistyksen tuella toteutuva *Kaikkien perheiden Suomi* -hankkeen ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden aikana työ monimuotoisten perheiden näkökulman esiin tuomisessa sekä perhepolitiikassa että lasten, nuorten ja perheiden palveluissa on alkanut kantaa hedelmää.

Hankkeen tavoitteet

Verkoston keskeiset viestit päättäjille ja perheiden palveluihin

Vuoden 2014 aikana kirkastuivat verkoston keskeiset viestit Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen puitteissa eteenpäin vietäviksi. Verkoston viesteiksi muotoutuivat

- Perhevapaajärjestelmä huomioi monimuotoiset perheet
- Perheet saavat enemmän tukea ja apua moninaisten elämäntilanteiden kohdatessa
- Lapsille voidaan varmistaa oikeus tavata sosiaalisia vanhempia
- Perheille tarjotaan psyykkistä tukea kriisin kohdatessa ja kriisien jälkihoitoon kiinnitetään riittävää huomiota
- Taloudellisten etuuksien rakenteelliset epäkohdat korjataan siten, että monimuotoisten perheiden taloudellinen toimeentulo turvataan samalla tavalla kuin muidenkin perheiden

Näiden lisäksi järjestöt nostivat itselleen tärkeän vaikuttamistyön tavoitteen hankkeen tuella edistettäväksi viestiksi. Järjestöjen toiveita kuultiin järjestön työntekijöiltä, hallitukselta sekä perheiltä itseltään. Yhteisesti sovittiin, että kaikkea hankkeen toimintaa läpäisee rasismin vastainen eetos.

---

¹ Verkoston järjestöt ovat Adoptioperheet ry, Käpy – Lapsikuolemaperheet ry, Lapsettomien yhdistys Simpukka ry, Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry, Perhehoitoliitto ry, Sateenkaariperheet ry, Suomen Monikkoperheet ry, Suomen nuoret lesket ry, Suomen Uusperheiden Liitto ry ja Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry.

Järjestöjen itsensä priorisoimat viestit ovat:

- Adoptioperheet: Suomeen on tehtävä kansallisen adoptio-ohjelma
- Familia Club: Väestörekisteriin tulee voida ilmoittaa useampi kuin yksi äidinkieli
- Käpy: Lapsen kuoleman jälkeinen sairausloman diagnoosi muu kuin masennus
- Monikkoperheet: Monikkoperheellisuuden tulee itsessään olla peruste subjektiivisen päivähoidon täyspäiväisyydelle tulevan uudistuksen jälkeen.
- Nuoret Lesket: Perhe-eläkkeiden epäkohtien korjaaminen
- Perhehoitoliitto: Sijaisvanhemman aseman vahvistaminen
- Sateenkaariperheet: Vanhemmuusolettama ja lapsen tunnustamismenettelyn yhdenvertaisuus
- Simpukka: Hedelmöityshoitolaisten muutostarpeiden arviointi, hoidon saannin kriteerit ja muutoksenhakuoikeus
- Supli: Etälapsen aseman parantaminen
- YVPL: Tuomioistuimiin pitää saada käräjätuomarin avuksi perheneuvonnan, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoita.

Hanketyön eteneminen

Vuoden 2014 aikana yhdessä sovittuja viestejä sekä järjestöjen omia tavoitteita edistettiin monin erilaisin keinoin. Toimintaa suunnitteli ja ohjasi johtoryhmä, joka koostuu kunkin jäsenjärjestön toiminnanjohtajista. Johtoryhmä kokoontui vuonna 2014 neljä kertaa koko päivän kokoukseen. Hankkeen vaikuttamistyötä kokonaisuutena suunniteltiin ja arvioitiin vaikuttamistyön kehittäjäryhmässä. Ryhmään kuuluivat toiminnanjohtajat Pirjo Hakkarainen, Juha Jämsä, Ulla Kumpula, Heljä Sairisalo ja Anu Uhtio. Vaikuttamistyön kehittäjäryhmä kokoontui vuonna 2014 neljä kertaa.

Vaikuttamistyön kehittäjäryhmän tuotoksena vuodelta 2014 oli vaikuttamistyön suunnitelma, joka ohjaa hankkeen toimintaa.

Verkoston yhteinen poliittinen vaikuttamistyö ja sen tulokset

Poliittisen vaikuttamisen osalta verkosto muodosti vuonna 2014 yhteiset eduskuntavaalitavoitteet sekä antoi yhteisiä lausuntoja ja kannanottoja yhteensä kahdeksaan lainsäädäntöhankkeeseen. Lisäksi kirjoitettiin verkoston yhteinen lausunto Lapsiasiavaltuutetun vuosikirjaan sekä laajemmassa yhteistyössä muiden perhejärjestöjen kanssa laadittu kannanotto lain lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta uudistustarpeesta.

Hanke lähetti vuonna 2014 liikkeelle yhteensä kahdeksan puoluekokousaloitetta ja kolme kirjausaloitetta. Aloitteita tehtiin kaikkiin vuonna 2014 pidettäviin puoluekokouksiin paitsi Keskustapuolueen kokoukseen, jonne tarjottiin aloitteita, mutta niitä ei saatu esitettäväksi. Aloitteiden tuloksena Monimuotoiset perheet -verkoston keskeiset hallitusohjelmataavoitteet on nyt puolueiden ylimpien päättävien elinten hyväksyminä linjauksina Kokoomuksen, Vihreiden ja RKP:n osalta, sekä SDP:n puoluekokouksessa hyväksytyssä yhdenvertaisuusohjelmassa. Perussuomalaisten ja Kristillisdemokraattien seuraava puoluekokous pidetään vuonna 2015, Vasemmistoliiton vuonna 2016.

Vaikuttamistyö toteutui paitsi aloitteiden ja kannanottojen sekä työryhmäedustusten muodossa, myös yksittäisten henkilötapoamisten sekä työryhmätapaamisten muodossa. Vuoden aikana erilaisia poliittiseen vaikuttamiseen tähtääviä tapaamisia oli 28. Näissä

tapaamisissa hankkeen työntekijät muun muassa tapasivat yksittäisiä päättäjiä, eduskuntaryhmien edustajia, eduskunnan naisverkostoa, edustivat verkoston järjestöjä isyyslakia valmistelevan työryhmän seurantatyöryhmässä, äitiyslakia valmistelevassa ministeriön työryhmässä sekä Tasa-arvoasiain Neuvottelukunnan miesjaostossa ja Kuluttajaparlamentissa. Lisäksi osallistuttiin vaalikoneen tuottamiseen yhteistyössä Emma ja Elias -ohjelman kanssa.

Poliittisen vaikuttamistyön tuloksia oli myös Monimuotoiset perheet -verkoston aloitteesta syntynyt, Tasa-arvoasiain Neuvottelukunnan, Lapsiasiavaltuutetun, Mannerheimin Lastensuojeluliiton sekä Ensi- ja turvakotien liiton ja Suomen Kasvatus- ja Perheneuvontaliiton hyväksymä kannanotto tapaamisoikeuslain kokonaisuudistuksen puolesta. Tämä tavoite ehdotettiin hankkeen toimesta myös osaksi Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan eduskuntavaalitavoitteita, johon se myös kirjattiin. Tavoite kohdistuu hallituskaudelle 2015-2019 ja kannanotto julkaistaan Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan seminaarissa helmikuussa 2015.

Järjestöjen omien viestien eteenpäin vieminen

Verkoston jäsenjärjestöjen omia viestejä kartoitettiin vuoden 2014 aikana. Hankkeen työntekijät tapasivat vuoden 2014 aikana jokaisen järjestön edustajan vähintään kerran (yhteensä 16 tapaamista). Tapaamisissa järjestöjen viestit kirjattiin toiminnan suunnittelua varten kehitettyihin suunta-kaavioihin. Kaavioissa määriteltiin tavoitteeseen tähtäävä toiminta, prosessit, vastuut ja seuranta sekä arviointi. Viestejä edistettiin niille tarkoituksenmukaisin keinoin yhdessä järjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa.

Pääasiallinen vastuu järjestöjen omien viestien edistämisestä oli järjestöillä, hankkeen rooli on toimia tukena sekä sparraajana järjestöjen vaikuttamistyölle.

Vuoden 2014 aikana toteutettu työntekijäpäivä Linnanmäellä edisti hankkeen toimijoiden omien teemojen tuntemista. Päivään osallistui yhteensä 49 työntekijää. Se mahdollisti järjestöjen työntekijöiden tutustumisen ja paransi hanketietoutta. Päivästä kerätyn palautteen mukaan työntekijät tuntevat nyt hankkeen ja sen tavoitteet paremmin ja yhteistyö hankkeen toimijoiden kesken mahdollistuu aikaisempaa paremmin. Myös järjestöjen omat tavoitteet ja niiden suhde hankkeeseen ja siinä asetettuihin tavoitteisiin kirkastui.

Työntekijäpäivän tuloksena syntyi vapaaehtoistyön koordinaattoreiden yhteistyöverkosto, sekä työntekijöiden oma *Facebook*-ryhmä *Momut*. Ryhmä mahdollistaa vapaan yhteydenpidon verkoston työntekijöiden kesken ja antaa mahdollisuuden jakaa hyviä käytäntöjä ja toimintatapoja järjestöjen välillä. Ryhmään tuotu tieto ja yhdessä syntyneet ajatukset lisäävät järjestötoiminnan läpinäkyvyyttä ja hyvien käytäntöjen leviämistä.

Verkostopohjaisen vaikuttamistyön valikko

Vuoden 2014 aikana aloitettiin verkostopohjaisen vaikuttamistyön valikon kerääminen. Työn esitysmuodoksi valittiin infografiikka. Työ toteutuu vuoden 2015 – 2016 aikana. Teemat täsmentyvät edelleen.

Emma ja Elias -ohjelman teemaryhmät

Emma ja Elias -ohjelman neuvola- ja koulu teemaryhmien kokouksia oli vuoden 2104 aikana yhdeksän. Tapaamisissa suunniteltiin, tuotettiin sisältöä ja toteutettiin neuvolainfo.fi – sekä kouluaikaa.fi – sivustot. Sivustot tarjoavat tietoa ja tukea perheiden kanssa toimiville ammattilaisille neuvolassa ja kouluissa.

Neuvola.fi - sivusto esiteltiin Valtakunnallisten Neuvolapäivien 2014 yhteydessä. Kouluasiaa.fi sivusto aukeaa Educa-messuilla 01/2015. Neuvolasivuston myötä hanke sai kolme koulutuspyyntöä alkuvuoteen 2015. Perheiden kohtaamisesta julkaistiin kirjoitus myös LSKL:n Hyväkiertoon.fi - sivustolla. Sivustoa markkinoitiin facebookissa ja twitterissä.

Emma ja Elias – ohjelman vaikuttamistyönryhmän kokouksia oli vuoden aikana neljä. Työryhmän tavoitteena oli järjestöissä tehtävän vaikuttamistyön kehittäminen ja vaikuttavuuden lisääminen. Työryhmän tuloksena oli vaalikone, jonne hanke vei verkoston yhteiset eduskuntavaalitavoitteet. Vaalikone lähetetään MTV3:n vaalikoneen kanssa kaikille eduskuntavaaliehdokkaille keväällä 2015 ja se aukeaa yleisölle noin kolme viikkoa ennen eduskuntavaaleja.

Perheiden palveluihin suunnattu vaikuttamistyö ja sen tulokset

Vuoden 2014 aikana hankkeen toimesta tavattiin lähes 7000 perheiden palveluissa työskentelevää ammattilaista. Valtakunnallisilla ammattilaisille suunnatuilla messuilla ja pienemmissä koulutustapahtumissa oltiin vuoden aikana 15 kertaa. Pienemmät koulutustapahtumat toteutuivat verkoston omien järjestöjen koordinoimana ja niitä olivat muun muassa Surukonferenssi ja Uusperhekoulutus. Tapahtumia tuotettiin myös hankkeen ulkopuolisten toimijoiden tilaamana (mm. SPR:n kanssa Kotoutuminen ja kolmas sektori - tapahtuma ja SOS-lapsikylän kanssa henkilöstökoulutus).

Kohdattuja ammattiryhmiä olivat varhaiskasvattajat terveydenhoitajat, neuvolatyöntekijät, kätilöt, päihdetyöntekijät sekä maahanmuuttotyötä tekevät sosiaalityöntekijät, adoptioperheitä kohtaavat ammattilaiset ja lastensuojelun työntekijät. Lisäksi hanketta esiteltiin sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakouluopiskelijoille pääkaupunkiseudulla sekä terveystieteiden maisteri- ja tohtoriopiskelijoille Tampereella, Jyväskylässä ja Turussa.

Palvelujärjestelmään kohdistuva vaikuttamistyö tuotti useita kymmeniä erilaiset koulutuksissa pidettyjä puheenvuoroja ja koulutuspyyntöjä. Hankkeen työntekijöitä pyydettiin myös toimimaan asiantuntijoina työryhmissä. Vuoden aikana työntekijät edustivat verkostoa THL:n johtamissa perheiden palveluita kehittämissä kaste-hankkeiden työryhmissä, Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan neuvolatyön tasa-arvoa kehittävässä työryhmässä sekä kokemusasiantuntijuus-seminaareissa ja Emma ja Elias – ohjelman neuvola- ja koulutyönryhmissä. Lisäksi hankkeelta pyydettiin teksti Naisjärjestöjen keskusliiton Peking +20 -ohjelman järjestöjen raporttiin, joka julkaistaan vuonna 2015.

Oppilaitosyhteistyö

Hankkeen oppilaitosyhteistyöryhmät, joissa toimii yhteensä 25 henkeä, vakiintuivat vuoden 2014 aikana. Perheiden palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa, opetuksessa ja neuvolassa, perhetyössä sekä adoptiopalveluissa toimivista ammattilaisista ja asiantuntijoista, kuten

kouluttajista, opettajista ja tutkijoista koostuvat ryhmät kokoontuivat vuoden aikana erilaisissa kokoonpanoissa kuusi kertaa.

Mukana yhteistyössä ovat pääkaupunkiseudun suuret sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusta tarjoavat ammattikorkeakoulut LAUREA, DIAK, METROPOLIA ja ARCADA sekä Turun yliopisto, Jyväskylän yliopisto.

Vuoden aikana yhteistyön tavoitteet kirkastuivat. Tavoitteeksi asetettiin ammattilaisten tiedon lisääminen ja osaamista vahvistavan monipuolisen materiaalin tuottaminen. Työn taustaksi kartoitettiin ammattilaisten ja opiskelijoiden tietotasoa perheiden monimuotoisuudesta. Kartoitusten tuloksia raportoitiin hankkeen omilla verkkosivuilla, twitterissä ja facebookissa sekä neuvola- ja kouluterveys lehdessä. Lisää tuloksia julkaistaan vuonna 2015 Terveydenhoitajaliiton sekä Talentian lehdissä. Tulokset lähetettiin myös kartoituksiin vastanneille tahoille kuntiin sekä oppilaitoksiin. Kartoitukset perheiden kanssa toimivien ammattilaisten adoptio-osaamisen osalta pyydettiin Helsingin kaupungin palveluita suunnittelevien tahojen yhteistyökokoukseen.

Yhteistyössä Ensi- ja turvakotien liiton kanssa toteutettiin monimuotoinen isyys- isänpäivän kampanja, jonka avulla levitettiin tietoa isyyden monimuotoisuudesta erityisesti lastensuojelussa ja päihdetyössä toimiville ammattilaisille. Tuloksena oli monimuotoinen isyys- kalvosarja, joka julkaistiin Ensi- ja turvakotien liiton verkkosivuilla. Tulos on julkaisukelpoinen myös hankkeen omassa toiminnassa tulevina vuosina.

Oppilaitosyhteistyön tuloksena oli myös LAUREA AMK:n toimeksianto, opintojakso Monimuotoiset perheet nyky-yhteiskunnassa (5 op). Hanke suunnittelee ja toteuttaa kurssin vuoden 2015 aikana yhteistyössä LAUREA amk:n kanssa, ja LAUREA on sitoutunut jatkamaan kurssin opetusta tulevina vuosina.

Viestintä ja materiaalit

Vuoden 2014 viestinnän päätavoitteena oli verkoston tunnetuksi tekeminen ja asiantuntija-aseman vahvistaminen. Hankeviestintä tapahtui sisäisenä, järjestöjen välisenä viestintänä sekä ulkoisena viestintänä. Viestinnästä vastasivat hankkeen työntekijät.

Verkoston tunnetuksi tekeminen toteutettiin sosiaalisen median ja omien verkkosivujen, sähköpostin sekä painetun esitemateriaalin avulla. Lisäksi hankkeen mainos julkaistiin kolmessa keskeisessä perheiden palveluissa toimiville ammattilaisille suunnatussa ammattilehdessä. Hankkeen www-sivuille tuotettiin järjestöissä oleva tietoa monimuotoisuudesta ja monimuotoisten perheiden erityistilanteista ja kohtaamisesta perheiden palveluissa.

Sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa ja Twitterissä järjestöt esittelivät toimintaansa ja työntekijät julkaisivat perheiden moninaisuuden liittyvää uutisointia. Facebook ja twitter viestintä oli toiminnan kannalta näkyvintä. Hankkeen Facebook- sivustolla oli vuoden 2014 lopussa 1227 tykkääjää. Twitter-tilillä, joka luotiin 09/2014 oli vuoden loppuun mennessä 518 seuraajaa.

Lisäksi hankkeen viestejä vietiin eteenpäin erilaisin radio- ja lehti- ja tv-haastatteluin. Näitä oli vuoden 2014 aikana valtakunnallisissa medioissa yhteensä 24.

Hankkeen viestintä- ja materiaalityöryhmä suunnittelee hankkeen viestintää, hankkeessa tuotettavaa materiaalia ja viestien tarkoituksenmukaista viemisestä päättäjille ja perheiden kanssa toimiville ammattilaisille. Työryhmä kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Ryhmässä työskentelevät Sanna Pyykkö (Sopiva desing), Anne Linfors (Simpukka ry), Raisa Ojaluoto (Suomen Monikkoperheet ry), Tuuli Daavittila (LSKL), Sirpa Mynttinen (Suomen nuoret lesket), Susanna Uittomäki (KÄPY ry) ja Kirsi Boström, (Supli ry). Työryhmän tuotoksena vuodelta 2014 oli viestintäsuunnitelman laatiminen hankkeelle kaudeksi 2014–2016. Lisäksi työryhmä päätti hankkeessa tuotettavien materiaalien tilaamisesta, tarpeesta sekä mainostamisesta.

Hankkeen talous

Hankkeen kokonaiskustannukset vuoden 2014 aikana olivat 158 402€. Haettuja avustuksia oli 132 362€. Suurin osa kuluista oli henkilöstön palkkakuluja 99786,52€, matka – ja majoituskuluja 10000 €, toimitilakuluja 10 000€ ja tapahtumakuluja ja osallistumismaksuja yhteensä 12 000€. Myönnetystä avustuksesta käyttämättä jäi 47598€. Keskeiseltä osin käyttämättä jääneet varat johtuvat siitä, että syksyllä 2014 suunnitellut suuret painokuluerät, kuten kangaskassit sekä ammattilaisille tarkoitetut viuhkat, jäivät vuoden 2015 puolelle.

Hankkeen ulkopuolelta tehdyt hankinnat kilpailutettiin voimassa olleen hankintalain mukaisesti. Hankinnat olivat pienhankintoja.

Hankkeen taloutta seurattiin säännöllisesti johtoryhmän kokouksissa.

Arviointi

Arviointia toteutettiin suunnitelman mukaisesti itsearviointina ja ulkoisena arviointina. Hankkeen työntekijät tapasivat ulkoisen arvioinnin konsulttia, Eija Heimoa vuoden 2014 aikana neljä kertaa. Tapaamisissa hankkeen yhteiset tavoitteet konkretisoitiin Suunta -kaavion avulla. Samalla määriteltiin mittarit, joiden avulla hankkeen tuloksia voidaan mitata.

Väliarviointikysely verkoston järjestöjen toiminnanjohtajille toteutettiin 11/2014. Tulokset esiteltiin johtoryhmälle sekä työntekijöille 12/2014 ja samalla pidettiin johtoryhmän toimesta arviointityöpaja. Väliarviointiraportti valmistuu maaliskuussa 2015.

LIITE 2

Lista koulutuksista 2014

Ammattilaisten täydennyskoulutukset	paikka	pvm	osallist.	kesto	kouluttaja
Perheauttamisen ammattilaiset (Heideken)	Turku	14.1.	25	2	Aarnipuu
Kallion perheneuvola	Helsinki	22.1.	30	2	Aarnipuu
Laurea AMK	Espoo	23.1.	30	3	Niittynen
Seurakunnan lapsi- ja nuorisotyöntekijät	Turku	29.1.	70	3	Jämsä
Turun kristillinen opisto	Turku	29.1.	60	4	Jämsä
Raisio, perhepalvelun työntekijät	Raisio	4.2.	38	5	Aarnipuu
Mieli 2014 -päivät	Tampere	12.2.	50	1	Aarnipuu
Hyvän mielen talo	Oulu	11.3.	20	3	Aarnipuu
Sijaissynnytysseminaari	Helsinki	12.3.	60	4	Jämsä & co
Eroseminaari	Helsinki	20.3.	67	8	kaikki...
Lastenpsykiatriyhdistys	Tampere	8.4.	110	1	Aarnipuu
Lastenhoitajien täydennyskoulutus	Forssa	9.4.	25	3	Aarnipuu
Oulun perhepalvelut	Oulu	25.4.	52	3	Aarnipuu
Kätilöpäivät	Hämeenlinna	5.-6.5.	esittelypöytä		Aarnipuu ja KPS
Avoin koulutuspäivä	Oulu	15.5.	14	8	Aarnipuu & co
Ensi- ja turvakotien liitto	Oulu	16.5.	16	5	Aarnipuu
Dextran lapsettomuusklinikan työntekijät	Helsinki	27.5. 13.-	12	1	Aarnipuu
Perheterapiakongressi	Turku	16.8.	esittelypöytä		Aarnipuu & Kataja
Srk, kunnat, järjestöt	Kemi	24.9.	46	5	Forsström
Avoin koulutuspäivä	Jyväskylä	30.9.	85	8	Forsström & panelistit
Varhaiskasvatuspäivät	Helsinki	10.10.	esittelypöytä		Forsström ja KPS
Neuvolapäivät	Helsinki	21.10.	esittelypöytä		Forsström ja KPS
JKL:n kristillinen opisto, srkuntien työntekijöitä	Jyväskylä	22.10.	90	2	Jämsä
Turku Faktia	Turku	23.10.	12	3	Forsström
Ensi- ja turvakotien liitto	Helsinki	30.10.	16	1	Forsström
Tampereen kaupungin ammattilaisia	Tampere	4.11. 18.-	85	3	Forsström
Parisuhdepäivät	Helsinki	19.11.	esittelypöytä		Forsström & harjoittelijat
Idän perheneuvola	Helsinki	19.11.	15	4	Forsström
Avoin koulutuspäivä	Pori	28.11.	80	8	Forsström & Paalat
Avoin koulutuspäivä	Tampere	3.12.	29	8	Forsström & Väisänen
Lasten hyvinvointi -miniseminaari	Helsinki	10.12.	30	3	Aarnio & co
Transteemat, Parisuhdekeskus Kataja	Helsinki	17.12.	6	3	Forsström
OSALLISTUJIA YHTEENSÄ			1173		
OPPITUNTEJA (á 45min) YHTEENSÄ				104	

Kohderyhmä- ja sisäiset koulutukset	paikka	pvm	osallist.	kesto	kouluttaja
Kiintymyssuhde perheissä (myös netissä)	Helsinki	21.1.	20	3	Mäkipää
Parisuhdevertaisohjaajakoulutus	Kirkkonummi	7.-9.2.	10	20	Kataja
Pohdittavaa apilaperheille (netti)	Helsinki	14.2. 22.-	*	1	Jämsä
Paikallistoiminnan kehittämispäivät	Helsinki	23.3.	20	16	Jämsä, Niittynen Jämsä, Niittynen,
Perhevalmennus iltakurssi	Helsinki	8.4.-6.5.	34	20	Aarnipuu
Läheisenä sateenkaariperheelle (netti)	Helsinki	15.4.	*	1	Aarnipuu
Rikasta minua -parisuhdekurssi	Kirkkonummi	9.-11.5.	16	20	Sandelin
"Miten lapsia tehdään"	Helsinki	23.6.	50	3	Aarnipuu
"Miten miehet tekevät lapsia"	Helsinki	25.6.	10	3	Jämsä
Sateenkaariperheet ry toimijana (netti)	Helsinki	22.8.	*	1	Pihlajaniemi
Skperheet Euroopassa (myös netissä)	Helsinki	2.9.	8	3	Hippi
"Miten lapsia tehdään"	Jyväskylä	30.9. 7.10.-	8	3	Forsström Jämsä, Niittynen,
Perhevalmennus iltakurssi	Helsinki	4.11.	32	20	Forsström
Family matters -työpaja, aktivisteja	Mexico city	30.10. 14-	30	3	Jämsä
Perhevalmennusviikonloppu	Hollola	16.11.	15	20	Jämsä, Niittynen
Sukupuolen moninaisuus (netti)	Helsinki	28.10.	*	1	
"Miten transihmiset tekevät lapsia"	Helsinki	23.11.	8	3	Niittynen
"Miten lapsia tehdään"	Pori	27.11.	6	3	Forsström
Lasten hyvinvoinnista syyskokousaktiiveille	Helsinki	28.11.	20	1	Aarnio
Perhesuhdepaja, aktivisteja	Helsinki	29.11.	10	2	Jämsä, Niittynen
"Miten lapsia tehdään"	Tampere	2.12.	15	3	Forsström
OSALLISTUJIA YHTEENSÄ			312		
OPPITUNTEJA (á 45min) YHTEENSÄ				150	

* Nettiluentojen katselukerrat

Lapsi, vanhemmat ja kiintymys sateenkaariperheissä – Sanna Mäkipää 2208 kpl

Pohdittavaa apilaperheille – Juha Jämsä 1462 kpl

Läheisenä sateenkaariperheelle – Tiia Aarnipuu 334 kpl

Sateenkaariperheet ry toimijana ja vaikuttajana – Emmi Pihlajaniemi 600 kpl

Sateenkaariperheet Euroopassa – Juha-Pekka Hippi 719 kpl

Sukupuolen moninaisuus perheessä – Maarit Huuska 8704 kpl

YHTEENSÄ 14 027 kpl